UUSI JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMA 2022-2026

LUNNIKOIRA

Hyväksytty rotuyhdistyksen vuosikokouksessa 20.3.2021
Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa 30.5.2021
SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt 2.9.2021

Suomen Lunnikoirayhdistys ry

Sisällys

1. YHTEENVETO……..... 3
2. RODUN TAUSTA……. 3
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA…….. 4
4. RODUN NYKYTILANNE…….. 5
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja……. 5
4.2. Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet…….13
4.2.1. Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta……...13
4.2.2. Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa……13
4.2.3. Käyttö- ja koeominaisuudet…….15
4.2.4. Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen……..17
4.2.5. Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista……..17
4.3. Terveys ja lisääntyminen……....18
4.3.1. PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat…….18
4.3.2. Muut rodulla todetut sairaudet ja viat …….18
4.3.3. Yleisimmät kuolinsyyt…….22
4.3.4. Lisääntyminen……..23
4.3.5. Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet……...23
4.3.6. Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä…….....23
4.4. Ulkomuoto…….....23
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITE-OHJELMAN TOTEUTUMISESTA……..25
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS……26
6.1. Jalostuksen tavoitteet……..26
6.2. Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille……27
6.3. Rotuyhdistyksen toimenpiteet…….27
6.4. Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin…….. 28
6.5. Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta…….29
7. LÄHTEET…….....30
8. LIITTEET……...…....30
9. TAULUKKOLUETTELO.....30

1. YHTEENVETO

Lunnikoira on kotoisin Norjasta. Pohjoisnorjalaiset käyttivät koiria lunnilintujen metsästykseen. Lunnit pesivät korkeilla, kivikkoisilla kalliorannoilla kaivaen pesäkäytävänsä maaperään. Koirat tunkeutuivat lintujen pesiin ja toivat sieltä lintuja ja joskus myös munia isännilleen. Nykyisin lunnikoirat toimivat puhtaasti seurakoirina. Lunnit ovat rauhoitettuja eikä koiria ole enää vuosikymmeniin käytetty lunninmetsästykseen. Lunnikoirilla on kuitenkin metsästysvaistonsa jäljellä ja ne osoittavat edelleen kiinnostusta lintuihin.

Ulkomuodoltaan lunnikoira on pieni, korkeuttaan vähän pidempi, suhteellisen keveä pystykorva. Luonteeltaan lunnikoira on valpas ja vilkas ja vieraita kohtaan hienoisen pidättyväinen. Rodulla on monia erityisominaisuuksia, joita ei muilla roduilla ole. Se on mm. poikkeuksellisen notkea ja sillä on kuusi varvasta käpälissään. Se on alkukantainen, harvinainen koirarotu, jolla on erittäin kapea geenipohja, johtuen siitä, että rotu lähes hävisi sukupuuttoon. Vaikeinta pienten kantojen jalostuksessa on saada mukaan riittävästi eri sukuisia yksilöitä. Ilman kasvattajien välistä yhteistyötä ja pitkän tähtäyksen jalostussuunnittelua se ei onnistu.

Lunnikoiralla on harvoin rakenteellisia sairauksia. Rasitteena rodulla on intestinaali lymfangiektasia, jota kutsutaan myös lunnikoirasyndroomaksi, koska se ensimmäisenä diagnosoitiin lunnikoirilla. Se on ohutsuolen imusuoniston toimintahäiriö, johon liittyy rasva-/ valkuaisaineenvaihdunnassa tapahtuva häiriö ja suoliston ärsytystila. Sairauden selvää periytymismallia ei ole toistaiseksi kyetty osoittamaan.

Suomessa lunnikoiria on arviolta 200 yksilöä. Tämän hetkinen kantamme perustuu 1990-luvun alusta lähtien tasaisesti maahan tuotuihin koiriin. Vuosittainen rekisteröintimäärä viimeisen 10 vuoden ajalta (2010-2020) on ollut 6-27 koiraa.

Suomen Lunnikoirayhdistys on kirjannut tähän tavoiteohjelmaan tietoa rodusta ja sen erityispiirteistä ja jalostuksessa huomioitavista asioista.

2. RODUN TAUSTA

Pohjois-Norjan rannikkoilla on käytetty erikoisia, pieniä koiria lunninmetsästykseen vuosisatojen ajan jo 1300-luvulta lähtien. Nämä koirat olivat rakenteeltaan erityisen notkeita ja tarpeeksi pienikokoisia tunkeutuakseen lunnien pesiin. Niillä oli myös ylimääräisiä varpaita, joista oli apua tasapainoilussa jyrkillä, korkeilla kallioilla. Koirat noutivat munia ja eläviä lintuja pesistään isännilleen.

1600-1700-luvulta lähtien lunnien metsästys lisääntyi osittain vain untuvien takia. Lofooteilla oli joka taloudessa useampi koira ja tietoisen jalostuksen voi katsoa alkaneen jo tuolloin. Vastasyntyneet pennut tarkastettiin ja puutteellisilla käpälillä varustetut yksilöt karsittiin. Samalla yritettiin välttää lunnikoiran sekoittumista muihin rotuihin, mutta tässä onnistuttiin vain syrjäisillä Værøyn ja Røstin saarilla.

1850-luvulla alkoi verkkopyynti syrjäyttää koirien käyttöä lunninmetsästykseen myös Lofooteilla. Enää ei tarvittu suuria koiralaumoja. 1800-luvun lopulta 1900-luvun

alkuun kohti kuljettaessa tuli lunnikoira yhä harvinaisemmaksi Lofooteilla. Onneksi Værøyn saarella sijaitsevan Mostadin kalastusaseman väki ymmärsi vanhan, ainutlaatuisen koirarodun arvon. He keräsivät puhdasrotuisia lunnikoiria eri puolilta Lofootteja saarelleen ja alkoivat kasvattaa niitä ja harjoittivat niillä myös perinteistä metsästystä.

Vuonna 1937 hamarilainen rva Eleanor Christie innostui rodusta ja päätti aloittaa kasvatustyön. Puhdasrotuisia lunnikoiria löytyi vain Værøyn saarilta Lofooteilta. Siellä oli n.50 yksilöä käsittävä, vuosikymmenet sukusiittoisesti lisääntynyt koirakanta. Sotavuosina ei penikkatautirokotetta ollut saatavilla ja v. 1943 tauti vei kaikki Værøyn koirat lukuun ottamatta yhtä narttua. Tauti tuli saarille vieraan koiran mukana ja levisi kulovalkean tavoin kauan eristyksissä eläneeseen koirakantaan. Christiet lähettivät takaisin Værøylle kaksi koiraa: sisarukset Otter av Luxor ja kantavan Lunda av Luxorin ja Axel Stang palautti kaksi koiraa: Mikkelin ja Askilla astutetun Marin. Näiden koirien jälkeläisistä löytyvät ne viisi koiraa, joihin pohjautuvat kaikki nykyään elävät lunnikoirat.

Norjassa varsinainen kasvatustyö lähti uudelleen käyntiin 1960-luvulla ja tuolloin perustettu Norjan Lunnikoirayhdistys päätti, ettei koiria viedä Norjasta ulkomaille ennen kuin kanta on kasvanut kahteensataan yksilöön. Ensimmäiset lunnikoirat vietiin Kanadaan 1960-luvulla ja 1970-luvulle tultaessa alettiin jalostuskoiria viedä Ruotsiin, Suomeen ja Tanskaan. Amerikkaan ensimmäiset lunnikoirat vietiin 1980-luvun lopulla.

Ensimmäiset lunnikoirat tulivat Suomeen v.1974 ja ensimmäinen pentue syntyi v.1977. Suomen nykyinen lunnikoirakanta pohjautuu 80- ja 90-luvun taitteesta lähtien tuotuihin koiriin.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Suomen Lunnikoirayhdistys ry perustettiin 3.12.2000 Helsingissä ja merkittiin yhdistysrekisteriin 25.9.2001.Yhdistyksen toiminta kattaa koko maan.
Lunnikoira on Suomen Seurakoirayhdistys ry:n (SSKY) alainen rotu ja Suomen Lunnikoirayhdistys ry on ollut Suomen Seurakoirayhdistys ry:n jäsenyhdistys vuodesta 2002 sekä Suomen Kennelliitto ry:n ja Uudenmaan kennelpiirin jäsen. Jäsenmäärä 31.12.2020 oli 54 joista varsinaisia jäseniä 47, perhejäseniä 5, ja ainaisjäseniä 2.

Suomen Lunnikoirayhdistys julkaisee jäsenlehden 2 kertaa vuodessa ja jäsenkirjeen 1-2 kertaa vuodessa. Vuosittain ilmestyy vuosikirja, jossa on mm. rekisteröinnit ja näyttelytulokset. Yhdistyksellä on omat www-sivut (www.lunnikoira.fi). Lisäksi yhdistyksellä on oma pentuvälittäjä.

Yhdistys kannustaa järjestämään aluetoimintaa mm.lunnikoiratapaamisia. Kerran vuodessa yhdistys järjestää kesäpäivät jäsenistölleen. Erikoisnäyttely pidetään SSKY:n erikoisnäyttelyn yhteydessä.

Tarpeen mukaan yhdistys on yhteydessä muihin Lunnikoirayhdistyksiin. Yhdistys osallistuu vuosittain pidettävään yhteispohjoismaiseen kokoukseen (Norsk Lundhund Union), joka järjetetään vuoroittain Norjassa, Ruotsissa, Tanskassa ja Suomessa.

Suomen Lunnikoirayhdistyksellä ei tällä hetkellä ole varsinaista jalostustoimikuntaa. Tarpeen vaatiessa jalostusasioissa voi kääntyä yhdistyksen jalostusneuvojan puoleen.

SSKY on järjestänyt tuomarikoulutukset lunnikoirien osalta. Yhdistys osallistuu rodun erikoiskoulutuksiin. Rotu ei ole vielä kollegiorotu. Yhdistys on järjestänyt koulutusmateriaalin ja arvioitavat koirat paikalle.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Suomeen ensimmäinen lunnikoira tuli v.1974. Hankolainen Meri Lönnqvist tuotti Norjasta nartun Urd av Enerhaugen vuonna 1974 ja Ruotsista uroksen Corro vuonna 1977. Ensimmäinen pentue syntyi Merihill-kenneliin v.1977. 1970- ja 1980-luvulla tuodut ja silloin Suomessa syntyneet pentueet eivät vaikuta nykyiseen kantaamme, sillä niitä ei käytetty edelleen jalostuksessa.

Nykyinen kantamme perustuu 1990-luvun alussa ja sen jälkeen melko tasaisesti tuotuihin koiriin.

Rekisteröinnit v.1974-2020
taulukko 1

1974	1	1982	3	1990	2	1998	18	2006	37	2014	12
1975	0	1983	4	1991	1	1999	4	2007	31	2015	13
1976	0	1984	0	1992	9	2000	12	2008	33	2016	9
1977	5	1985	0	1993	10	2001	14	2009	31	2017	11
1978	0	1986	3	1994	11	2002	17	2010	20	2018	13
1979	0	1987	0	1995	12	2003	26	2011	24	2019	12
1980	2	1988	0	1996	16	2004	35	2012	26	2020	6
1981	1	1989	2	1997	11	2005	26	2013	27		

Suomessa lunnikoirien vuotuiset rekisterimäärät viimeisen 10 vuoden ajalta (2010-2020) ovat pysyneet suhteellisen pieninä; vaihdellen 6-27 yksilöön. Rodun huippuvuosi oli v.2006, jolloin rekisteröitiin ennätykselliset 37 koiraa. v.2020 rekisteröitiin 6 koiraa.

Suomessa on vuoden 2020 loppuun mennessä rekisteröity yhteensä 549 lunnikoiraa. Pentueita on syntynyt tähän mennessä 182 ja niissä 517 pentua. Keskimääräinen pentuekoko on näin ollen 2,84 pentua pentuetta kohti. Rekisteröityjä tuontikoiria oli 62, joista 37 urosta ja 25 narttua. Maassamme arvioidaan tällä hetkellä olevan elossa noin 150 lunnikoiraa. (Tilanne 31.12.2020)

Yhteenveto viimeisen 20 vuoden tilanteesta Suomessa

taulukko 2

Vuosi	rekisteröinnit yht.	pentueita	tuonteja	kasvattajat	isät	emät	sukusiitos-%
2001	14	4	2	3	3	4	0,67%
2002	17	4	2	4	4	4	0,85%
2003	25	8	4	5	7	8	0,43%
2004	35	10	3	6	8	10	0,39%
2005	27	10	6	5	6	10	0,22%
2006	37	13	0	7	9	13	1,02%
2007	31	12	0	7	7	12	0,67%
2008	33	9	5	4	7	9	1,17%
2009	31	11	1	7	9	11	0,78%
2010	20	5	4	4	5	5	3,27%
2011	24	7	5	5	6	7	1,55%
2012	26	10	2	6	7	10	1,29%
2013	27	9	1	4	6	8	1,12%
2014	12	4	1	4	4	4	0,95%
2015	13	4	1	2	4	4	0,60%
2016	9	3	3	3	3	3	1,26%
2017	11	4	2	3	2	4	0,85%
2018	13	3	1	2	3	3	0,36%
2019	12	3	1	3	3	3	1,22%
2020	6	2	2	2	2	2	1,10%

Tehollinen populaatio/vuosi v.1997-2020

taulukko 3

1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
5 (62%)	8 (67%)	3 (75%)	4 (67%)	5 (62%)	5 (62%)	10 (62%)	12 (60%)	11 (55%)	15 (58%)
2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
13 (54%)	11 (61%)	14 (64%)	7 (70%)	9 (64%)	12 (60%)	10 (56%)	5 (62%)	5 (62%)	4 (67%)
2017	2018	2019	2020						
4 (50%)	4 (67%)	4 (67%)	3 (75%)						

Tehollinen populaatiokoko on laskennallinen arvio rodun perinnöllisestä monimuotoisuudesta. Tehollinen koko kertoo, kuinka monen yksilön geeniversioita tietyssä rodussa tai kannassa on. Esim. lukema 50 tarkoittaa, että rodun perinnöllinen vaihtelu koostuu 50 eri koiran geeniversioista. Mitä pienempi tehollinen koko, sitä nopeammin rodun sisäinen sukulaisuus kasvaa ja sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu. Tehollinen koko arvioidaan aina sukupolvea kohden, jonka pituus on seurakoirilla 4 vuotta ja käyttökoirilla 5 vuotta. Nyrkkisääntönä on, että tehollinen koko on enimmillään neljä kertaa jalostukseen käytettyjen, eri sukuisten urosten lukumäärä. (Katariina Mäki, 2016)

Paras tapa arvioida tehollista populaatiokokoa perustuu rodun keskimääräisen sukusiitosasteen kasvunopeuteen. Jos aineisto ei ole sukupuiltaan tarpeeksi täydellinen, voidaan käyttää jalostuskoirien lukumääriin perustuvaa laskentaa (Kennelliiton jalostustietojärjestelmä). Tämä antaa kuitenkin tehollisesta koosta yliarvion, koska oletetaan etteivät jalostuskoirat ole toisilleen sukua ja niillä on tasaiset jälkeläismäärät.
Jos sukusiitosasteen kasvunopeuteen perustuva tehollinen koko on alle 50-100, rodusta häviää geeniversioita niin nopeasti ettei luonto pysty tasapainottamaan tilannetta. Silloin on keskityttävä säilyttämään mahdollisimman monen yksilön geenejä käyttämällä niitä kertaalleen jalostukseen. Toisaalta suurimmalla osalla roduistamme on kantoja myös ulkomailla, jolloin voi olla mahdollista tuoda maahamme ”uutta verta”. Monella rodulla ulkomailta ei kuitenkaan ole saatavissa sen erilaisempaa geenimateriaalia kuin kotimaastakaan. (Katariina Mäki, 2016)

Taulukoissa käytetyt sukusiitosprosentit eivät anna aivan oikeaa kuvaa, sillä jalostuksessa on käytetty paljon ulkomaisia koiria, joista tietokannassa olevat vanhemmat vain 3 sukupolvea taaksepäin ja osalla koirista on rekisteröintejä ensin ulkomaisella rekisterinumerolla ja sitten suomalaisella rekisterinumerolla. Luvut ovat kuitenkin suuntaa antavia.

Vuosina 1986-2020 Suomessa jalostukseen on käytetty yhteensä 79 urosta, joista 65 Suomessa asuvaa ja 14 ulkomaista. Samalla aikavälillä Suomessa on jalostukseen käytetty 95 narttua. Suomessa kasvattajat ovat 90-luvulta lähtien seuranneet tarkoin Norjan ja Ruotsin jalostuskäytäntöä ja ohjeita. Tuontikoirilla suomalaiset kasvattajat ovat pyrkineet pitämään sukusiitoksen alhaisena ja jalostuspohjan mahdollisimman laajana.

Norjassa suositus yhden uroksen pentujen lukumäärästä ko. uroksen koko elinaikana on 5% viiden vuoden aikana syntyneistä pennuista. 90-luvun alusta lopulle jälkeläisten lukumäärä on vaihdellut 12 ja kahdenkymmenen pennun välillä. Norjassa on kuitenkin edelleen vahvistamattomana sääntönä, ettei yhden uroksen tulisi jättää enempää kuin 15 pentua elinaikanaan, jotta mahdollisimman montaa urosta yritettäisiin käyttää jalostukseen. Tätä käytäntöä he aikovat jatkaa edelleen. Suositeltu sukusiitosaste on kuitenkin enintään 3,25 % viidessä sukupolvessa.

Norjan RAS:in (Rasspesifik avelstrategi) pitkän tähtäimen tavoitteet rodun populaation kehittämiseksi:
-kasvattaa lunnikoirien määrä 1000 yksilöön Norjassa ennen vuotta 2025
-kasvattaa tehollisen populaation koko 200:aan, perustuen 90 urokseen ja 110 narttuun jalostuksessa vuosina 2020-2025
-nostaa keskimääräinen pentuekoko 3,7 pentuun vähentämällä yhden pennun pentueiden määrää
-kasvattamalla rodun geneettistä vaihtelua risteytyksillä sukusiitostaantuman vastustamiseksi

Norjassa on myös aloitettu roturisteytysprojekti Norjan Kennelliiton ja Norjan Lunnikoiraseuran (Norsk Lundehund Klubb) yhteistyönä. Ensimmäinen risteytys-pentue syntyi v.2014 (F0); emänä buhund ja isänä lunnikoira. Buhund – Lunnikoira risteytyspentueita on jo kolme sukupolvea (F1 – F3). Pentueiden koko on vaihdellut

yhdestä pennusta kuuteen pentuun. Muut risteytyksiin suunnitellut rodut ovat pohjanpystykorva ja islanninlammaskoira. Ensimmäinen islanninlammaskoira emä – lunnikoira uros risteytyspentue (F0) syntyi 2015 ja toinen 2018, F1 risteytyspentue syntyi 2019. Pohjanpystykorvan kanssa risteytystä ei vielä ole toteutunut. (NLK, 2020)

Risteytyspentuja ei ole saatavissa Norjan ulkopuolelle.

Ruotsin yhdistyksen suositukset ovat myöskin seuranneet Norjan käytäntöä. Ruotsissa tavoitteisiin on jo vuosia kuulunut ja kuuluu edelleen:
(RAS-seuranta v.2016)

- lunnikoirien määrä 215 vuonna 2021 ja 230 vuonna 2026
- teettää pennut mahdollisimman monella eri nartulla ja käyttää astutuksiin niin montaa eri urosta kuin vain mahdollista.
- yhdistelmiä ei tulisi uusia.
- uroksella ei tulisi olla enempää kuin 15 jälkeläistä
- sukusiitoaste ei saisi ylittää 2,5% viidessä sukupolvessa, tavoitteena niin lähelle 0 kuin mahdollista

Ruotsissa keskimääräinen sukusiitosaste on ollut seurannan mukaan:
v.2000-2004 / 2,2 %.
v.2005-2006 / 0,75 %
v.2007-2008 / 0,8 %
v.2009 / 0,7 %
v.2010 / 1%,
v.2011/1,3%,
v.2012/1,2%,
v.2013/1%,
v.2014/1,2%,
v,2015/0,2%

Ruotsissa mikään yksittäinen ominaisuus tai näyttelytulos ei saa olla tärkeämpi kuin jalostukseen käytettyjen yksilöiden määrä. Tavoitteena on estää geenipohjaa kapenemasta ja säilyttää olemassa olevat verilinjat.

Suomessa kasvattajat ovat itsenäisesti perehtyneet rotuun ja olleet yhteydessä naapurimaihin. He ovat seuranneet aktiivisesti ulkomailla, erityisesti rodun kotimaassa Norjassa, tapahtuvaa kasvatustyötä ja jalostusohjeita ja käytäntöjä. Suomalaiset kasvattajat ovat pyrkineet toteuttamaan omassa kasvatustyössään Norjan ja Ruotsin ohjeistusta.

Suomessa suurimmassa osassa yhdistelmiä sukusiitosprosentti on alle 2% viidessä sukupolvessa. Jalostuspohjaa on pyritty laajentamaan tuomalla Suomeen koiria pääosin Ruotsista ja Norjasta. Lisäksi koiria on tuotu mm. Saksasta, Alankomaista ja Yhdyisvalloista.

Tärkeimpiä jalostuspohjaa kaventavia tekijöitä lunnikoirilla ovat mm. joidenkin yksittäisten koirien liian runsas jalostuskäyttö, rodun pieni geenipohja ja jalostukseen käytettyjen koirien vähyys. Rotu on kansainvälisesti erittäin homotsygoottinen.

Vuosina 2010-2020 jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 urosta. Tuonnit kursiivilla. (Kennelliiton jalostustilastot, 2021)

taulukko 4

NIMI Vanhemmat	Uroksen synt. vuosi	Pentueita	Pentuja	Kumulat. %	Toisen polven jälkeläisiä
NAVAHOOS KALLE KANON (Kveikja Emil-Volbodi & Pauna's Launa Geiradotter)	2010	4	15	10%	14
MJØSKASTELLETS ASK (Lyrypa's Prins Jonatan & Ålvisheim's Nauma Livesdotter)	2011	4	14	20%	4
ABBE (Viljar & Keeza's Lunde Sara)	2015	4	12	29%	0
ARCTICRIDGE TALK TO THE PAW (Tyr Rusty Midnattsol Hund & Kjaerlig Lysende Tove)	2011	6	12	37%	10
ANARCHOS KRYMPKRAATAR (Silversound's Robin-Hood & Anarchos Queen Of Hearts)	2009	3	9	43%	0
ERIKSRO FROSTIGA SIGGE-SNYGG (Arcticridge Talk To The Paw & Eriksro Pearl Izadora)	2016	3	9	50%	0
LUNDETUVANS SAXO VASSARVE (Pigunetts Ärlig-Lunde & Lundermias Moa)	2010	3	7	55%	4
ASPHEIMS BAUGE (Lövheims Bevrast & Obrima's Gyda)	2004	6	15	59%	16
LHAXY'S BALDER (Lhaxy's Eddie & Tanja)	2010	1	6	63%	1
ERIKSRO TREVLIGA LUKE (Gliffhanger Faust & Lövheims Hamingja)	2008	1	4	66%	8
AVOIN SETÄ SAMILI (Skreppeng's Nimbus 2002 & Kjaerlig Kolga Gi-Gi)	2008	2	4	69%	0
GOBLIN FLIRTTI-VERTTI (Silversound's Napo-Leon & Goblin Elly Sottarelly)	2009	1	4	71%	10
FROSTI (Keeza's Lunde Rupis & Leia)	2016	1	4	74%	0
RECKNAGEL USÄINPOLT (Goblin Flirtti-Vertti & Recknagel Vitapavlis)	2011	1	4	77%	0
ANARCHOS TRIKIMEES (Aspheims Bauke & Goblin Doris Day)	2006	1	3	79%	5
ERIKSRO STOJIGA SAMMY (Gliffhanger Faust & Eriksro Hemliga Eva)	2008	1	3	81%	0
HAMMARHÖJDENS TIM O TEJ (Tja-Tir's Viljar & Lhaxy's Olivia)	2010	1	3	83%	0
ERIKSRO SWEET SUGAR (Lundetuvans Saxo Vassarve)	2012	2	3	85%	5
ERIKSRO LURIGA LUCIFER (Skreppeng's Tommy Tigergutt & Mountjoy Ultra Eriksro)	2005	2	3	87%	2
OLVAR AV NORTHERN BONES	2018	1	3	90%	0

(Fratercula's Tango For To Alfred & Vingheias Vendelin)					

Vuosina 2010 – 2020 syntyneistä pentueista 50% on kuuden ensimmäisen uroksen jälkeläisiä. Neljä urosta kuudesta on ulkomailta tuotuja uroksia. Sukusiittoisuuden mediaani on 0,88%. Keskimääräinen jalostuskäytön ikä on vaihdellut vuosittain 2 vuoden iästä 5 vuoden 10 kuukauden ikään. Uroksen jalostuskäytön ikä ensimmäisen pentueen osalta on ollut 2000 -luvulla keskimäärin 2 vuotta 4 kk. (KoiraNet Jalostuksen tietojärjestelmä, Kennelliitto 2021)

Vuosina 2010-2020 jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 narttua. Tuonnit kursiivilla.(Kennelliiton jalostustilastot, 2021)

taulukko 5

NIMI vanhemmat	Nartun synt. vuosi	Pentueita	Pentuja	%-osuus	Toisen polven jälkeläisiä
SALLY (Pigunetts Alfons-Lunde & Eriksro Prima Tigerlily)	2008	5	21	14,69%	15
MOONHEIM METTE (Cliffhanger Daniel & Mountjoy Ultra Eriksro)	2008	3	10	6,99%	0
FUTTERWACKING ALICE OF VORKOSMIA (Frontpage Frey & Lundeklippe Svarri)	2012	4	10	6,99%	0
SUPER MAGIC'S FANCY SUN (Eriksro Prince Caspian & Unique Treasure Fire Walk With Me)	2016	3	9	6,29%	0
FILIPPAS FIONA IN PURSUIT OF GLORY (Blinka Draköra in Pursuit of Glory & Eriksro Fagra Filippa)	2009	3	8	5,59%	0
MOONHEIM KALLES ESMERALDA (Navahoos Kalle Kanon & Sally)	2012	2	7	4,90%	0
MOONHEIM KALLES FRIGGA (Navahoos Kalle Kanon & Sally)	2013	2	7	4,92%	0
RECKNAGEL ULRIIKEMAINHOOF (Goblin Flirtti-Vertti & Recknagel Vitapavlis)	2011	3	6	4,20%	3
ERIKSRO STOJIGA SANDY (Cliffhanger Faust& Eriksro Hemliga Eva)	2008	2	6	4,20%	1
ERIKSRO OFEIGSTAD VEIGA (Tja-Tir's Viljar & Eriksro Cruella)	2006	2	5	3,50%	3
GOBLIN ELLY SOTTARELLY (Aspheims Bauge & Coblin Carletta Luis)	2007	2	5	3,50%	6
RECKNAGEL VITAPAVLIS (Skreppeng's Nimbus 2002 & Recknagel Galinakulakoova)	2005	1	4	2,80%	10
ERIKSRO MYSIGA MYMLAN (Eriksro Trevliga Luke &	2010	1	4	2,80%	0

Vingheias Silje)					
VINGHEIAS SILJE (Heike av Vinterskogen & Lundekloens Vinga)	2009	1	4	2,80%	8
ERIKSRO OFEIGSTAD GRYLA (Tja-Tir's Viljar & Eriksro Cruella)	2006	1	3	2,10%	5
ERIKSRO AMAZE AMALTHEA (Cliffhanger Daniel & Eriksro Valencia Verona)	2007	1	3	2,10%	1
UNIQUE TREASURE CHIC BERENGARIA (Eriksro Super-Sonic & Eriksro Chic Monique)	2009	1	3	2,10%	1
RECKNAGEL MARIASMIRNOVA (Mjøskastellets Ask & Recknagel Raisasmetaanina)	2014	1	3	2,10%	0
SILVERSOUND'S PAPA-RAZZI (Silversound's Daddy-Cool & Sweet Lady Luci)	2007	1	3	2,10%	1
AVOIN HEILI HALTIA (Lundekloens Orm Viking & Silversound'd Daiga-Duu)	2003	1	2	1,40%	6

Keskimääräinen jalostuskäytön ikä nartuilla on vuosina 2010-2020 vaihdellut vuosittain 2 vuodesta 11 kuukaudesta 7 vuoteen 6 kuukauteen. Narttujen jalostuskäytön ikä ensimmäisen pentueen osalta on ollut 2000 -luvulla keskimäärin 2 vuotta 4 kk. (KoiraNet Jalostuksen tietojärjestelmä, Kennelliitto 2021)

[Kasvattajat LIITE 2]
[Jalostukseen käytetyt urokset ja nartut LIITE 3]

Tuonnit 1989-2020
taulukko 6

Vuosi year	**tuonnit import**	**urokset / male**	**nartut / female**
1989	1 + 1	Vabråtens Balder	Forsbergets Cita
1990	0 +3		Pia Altasta Åskroghs Ofelia Nobelia Bernoban
1991	1 + 0	Lundeheim's Njord II	
1992	1 + 1	Mironiks Brynolf	Pigunetts Unique Daisy
1993	0		
1994	0		
1995	1 + 0	Obrima's Floke	
1996	0		
1997	0 +1		Anja
1998	1 + 0	Viking Tor av Stranbo	

1999	2 + 0	Lundekloens Orm Viking Cliffhanger Uncle Sam	
2000	1 + 1	Amled	Lundestugu's Eir
2001	0		
2002	2	Trofast av Vinterskogen Nysom Jason	Sweet Lady Luci
2003	2	Tja-Tir's Viljar Soumalainen's Narve	
2004	3+4	Maahornet's Måsken Skreppeng's Rapp Cliffhanger Daniel	Mountjoy Ursula Eriksro Mountjoy Ultra Eriksro Suomalainen's Sol Paluna's Sigyn Heradatter
2005	6+1	Skreppeng's Nimbus 2002 Soumalainen's Ty Soumalanen's Jotun Skreppeng's Tommy Tigergutt Aspheims Bauge Lyrypa's Bajas	Cliffhanger Elois of Eriksro
2006	0		
2007	0		
2008	1+4	Cliffhanger Faust	Lövheim’s Hamingja Kjaerlig Kolga Gi-Gi Huldra av Vinterskogen Cliffhanger Elskling Prinsess
2009	0+1		Sally
2010	4+0	Hammarhöjdens Tim o Tej Alve-Toivo Navahoos Krumme Knorr Navahoos Kalle Kanon	
2011	3+2	Mjøskastellets Ask Lundestuvans Saxo Vassarve Arcticridge Talk To The Paw	Frontpage Glittertind Vingheias Silje
2012	1+1	Vingheias Imre	Filippas Fiona In Pursuit Of Glory
2013	0+1		Futterwacking Alice Of Vorkosmia
2014	1+0	Lhaxy’s Balder	
2015	0+1		Appley Ever After Of Vorkosmia
2016	2+0	Scilling’s Harri Abbe	
2017	1+1	Maxi	Koviks Enastående Ester
2018	1+0	Olvar av Northern Bones	
2019	0+1		Zelda
2020	2+0	Nelyam’s Sirius Lovund’s Gustav	

Lunnikoirat muissa maissa

Lunnikoira on hyvin harvinainen. Niitä on arviolta vajaa kaksituhatta koko maailmassa. Norjassa oli vuoden 2020 alussa 722 lunnikoiraa ja koirien määrä on siellä ollut kasvussa. Ruotsissa lunnikoiria oli 205 (2017), Tanskassa 65 (2017), USA:ssa 130, Alankomaissa 80, Saksassa 70, Sveitsissä 30, Tsekeissä 20, Itävallassa 15. Yksittäisiä koiria mm. Canadassa, Luxemburgissa, Puolassa, Islannissa, Kyproksella, Fär-saarilla, Kroatiassa, Liettuassa ja Espanjassa. Lunnikoira populaation määrät ovat arvioita ja eri lähteistä saa eri määriä, koska kaikkia kuolleita

koiria ei ilmoiteta rekistereihin. Kettunen et al (2017) tutkimuksessaan kävi läpi 5433 lunnikoirayksilön tiedot vuosilta 1930 – 2015 Norjan lunnikoira-tietokannasta ja päätyi tulokseen 1220 eläviksi rekisteröytyä lunnikoiraa.

4.2. Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun tarkoituksesta

Voimassa olevan rotumääritelmän mukaan lunnikoira on luonteeltaan valpas, tarmokas ja eloisa. Nykyisin lunnikoirat toimivat puhtaasti seurakoirina. Lunnit ovat rauhoitettuja eikä lunnikoiria ole enää vuosikymmeniin käytetty lunninmetsästykseen. Lunnikoirilla on kuitenkin metsästysvaistonsa jäljellä ja ne osoittavat edelleen kiinnostusta lintuihin. Rodun aiempi käyttötarkoitushan on ollut elävien lunnien ja niiden munien noutaminen pesäonkaloista ja näin ollen koirat ovat työskennelleet itsenäisesti, mutta isäntiensä lähituntumassa.

Rotumääritelmän mukaan hylkäävät virheet käyttäytymisessä ja luonteessa ovat vihaisuus tai liiallinen arkuus sekä epänormaali rakenne.

4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Luonteeltaan lunnikoira on valpas ja sosiaalinen. Sen luonteeseen kuuluu pehmeys, joka on huomioitava mm. koulutuksessa. Lunnikoiraa tulee kouluttaa ”palkitsevilla” menetelmillä, jotta sen toimintakyky säilyy koulutustilanteissa.
Vieraita kohtaan se on aluksi pidättyväinen. Monesti lunnikoira voi olla yhden ihmisen tai yhden perheen koira. Tulijoista se ilmoittaa erikoisella äänekkäällä haukulla, mutta se ei saa olla aggressiivinen.

Näyttelyarvostelut
Näyttelyarvosteluista ei ole kerätty tietoja käyttäytymismaininnoista, lukuun ottamatta vuosia 2014 ja 2015, joissa kaikilla on rastittu joko ”rodunomainen lähestyttäessä” tai ei mitään merkintää.

Luonnetesti
Luonnetestien merkitys jalostukselle on ollut vähäistä, sillä vain pieni osa kannasta osallistuu niihin. v.2000-2020 osallistui luonnetestiin yhteensä 12 lunnikoiraa, joista 11:lla tulos, yksi keskeytys. (SKL Jalostustietojärjestelmä 2021)

Luonnetestien tulos v. 2000-2020 ihanneprofiilitaulukossa
taulukko 7

Osasuoritukset	Arvo	Ihanneprofiilin kirjainkoodi	Arvostelu	Lkm	%-osuus
Toimintakyky	+2	I	Hyvä	1	9,1
	+1a	I	Kohtuullinen	5	45,5
	-1	N	Pieni	4	36,4
	-2	E	Riittämätön	1	9,1
Terävyys	+3	I	Kohtuullinen ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua	1	9,1
	+1a	I	Pieni ilman jälj. jäävää hyökkäyshalua	10	90,9
Puolustushalu	+3	I	Kohtuullinen, hillitty	2	18,2
	+1	I	Pieni	3	27,3
	-1	N	Haluton	6	54,5
Taisteluhalu	+2a	N	Kohtuullinen	4	36,4
	-1	I	Pieni	4	36,4
	-2	E	Riittämätön	2	18,2
	-3	E	Haluton	1	9,1
Hermorakenne	+2	I	Tasapainoinen	1	9,1
	+1a	N	Hieman rauhaton	9	81,8
	+1b	E	Hermostunein pyrkimyksin	1	9,1
Temperamentti	+3	I	Vilkas	6	54,5
	+2	I	Kohtuullisen vilkas	4	36,4
	-1b	N	Hieman välinpitämätön	1	9,1
Kovuus	+3	N	Kohtuullisen kova	3	27,3
	+1	I	Hieman pehmeä	6	54,5
	-2	N	Pehmeä	2	18,2
Luoksepäästävyys	+3	I	Hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin	7	63,6
	+2b	I	Luoksepäästävä, hieman/aavistuksen pidättyväinen	4	36,4
Laukauspelottomuus	+++	I	Laukausvarma	5	45,5
	++	N	Laukauskokematon	5	45,5
	+	E	Paukkuärtyisä	1	9,1
I=Ihanne					
N=Hyväksyttävä					
E=Ei-toivottava					
H=Hylätty					

Vuosina 2000 – 2020 luonnetestatuilla lunnikoirilla oli toimintakyky kohtuullinen 45,5%:lla, 36,4%:lla pieni, 9,1%:lla hyvä ja 9,1%:lla riittämätön. Riittämätön toimintakyky on ei-toivottu luonteen ominaisuus. Terävyydessä 90,9%:lla oli tulos pieni ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua ja 9,1%:lla kohtuullinen, mikä vastaa lunnikoiran ihanneprofiilia. Puolustushalu oli pieni 27,3%:lla, kohtuullinen/hillitty

18,2%:lla ja haluton 54,5%:lla. Taisteluhalu oli pieni 36,4%:lla, kohtuullinen samoin 36,4%:lla, riittämätön 18,2%:lla ja haluttomia oli 9,1%. Hermorakenne oli pääosalla testatuista lunnikoirista hieman rauhaton 81,8%:lla ja tasapainoinen 9,1%:lla kuten hermostunein pyrkimyksin 9,1%.

Temperamentiltaan eniten oli vilkkaita 54,5% ja kohtuullisen vilkkaita 36,4%, hieman välinpitämättömiä oli 9,1%. Testatuista lunnikoirista 54,5% oli luonteeltaan hieman pehmeitä ja 18,2% pehmeitä, 27,3% oli kohtuullisen kovia. Luoksepäästävyyden suhteen 63,6% testatuista lunnikoirista oli hyväntahtoisia, luoksepäästäviä, avoimia ja 36,4% oli luoksepäästäviä, hieman pidättyväisiä. Laukauspelottomuuden suhteen 45,5% oli laukaisuvarmoja ja laukauskokemattomia oli myös 45,5% testatuista lunnikoirista, kun paukkuärtyisiä oli 9,1% eli yksi tutkituista.

Ihanneprofiilin mukainen lunnikoira on hieman pehmeä. Optimissaan koiran tulisi kohdata järkkymättä oudotkin tilanteet. Liian pehmeä luonne saattaa johtaa ongelmiin, kun koira muistaa kaikki ikävät tapahtumat elämänsä aikana. Tällainen koira saattaa tuottaa omistajilleen paljon työtä ja myös koiran elämänlaatu kärsii liiallisesta pehmeydestä. Pyrkimyksenä on kasvattaa lunnikoiria, joiden hermostorakenne on tasapainoinen, mutta koira voi olla aluksi hieman rauhaton, mutta sitten rauhoittuu. Lunnikoirat ovat avoimia ja luoksepäästäviä, mutta hieman varautuneita. Toimintakyky tulee olla hyvä tai kohtuullinen.

Hylkääviä luonteenpiirteitä tai käyttäytymistä on aggressiivinen/hyökkäävä käytös ihmisiä tai toisia koiria kohtaan sekä toisaalta hyvin pelokas, säikkyvä ja väistävä/pakeneva koira.

Lunnikoirien luonnekysely on toteutettu vuosina 2019 – 2020, kysely liitteenä. Vastauksia saatiin vain muutamia ja näistä ei voida tehdä kattavaa yhteenvetoa. Yhdistys on laatinut lunnikoiran ihanneprofiilin Kennelliiton ohjeiden mukaisesti.

Luonnetestatuista muualla

Norjassa 35%:lla lunnikoirista oli ääniherkkyyttä (ilotulitteet, ukkonen, tmv), vajaalla 7%:lla oli varautuneisuutta vieraita kohtaan, 2%:lla pelko vieraita kohtaan oli omistajien mukaan koiralle niin ahdistava, että se aiheutti ongelmia. Tulokset koskevat vuoden 2020 alussa elossa olleita koiria. (NLK, 2020)

Ruotsissa on MH-luonnekuvaukseen osallistunut v.2005-2015 11 lunnikoiraa, sekä muutama lunnikoira BHP-kokeeseen. Vuosina 2016-2020 oli BHP-kokeeseen osallistunut 9 koiraa, MH-luonnekuvaukseen ei yhtään koiraa.

4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet

Lunnikoiran kanssa voi harrastaa monipuolisesti. Pienestä koostaan huolimatta se on reipas lenkkeilijä. Näyttelykoirana lunnikoirat ovat hyvin tasokkaita ja Suomessa onkin useita muotovalioita. Muutamia innokkaita harrastajia on löytynyt myös agilityn parista. Varsinaista aktiivista kilpakoiraa hakevan kannattaa valita muu rotu. Lunnikoiralla ei ole suurta miellyttämisen halua omistajaansa kohtaan, joten vaatii kekseliäisyyttä löytää motivoivat koulutusmetodit. Muutama harrastaa lunnikoiransa kanssa mm. verijälkeä ja jäljestystä.

Koetuloksia löytyy agilitystä, metsästyskoirien jäljestämiskokeesta (Mejä) ja tottelevaisuuskokeesta (Toko) sekä rallytokossa (RT).

Toko, tulostilasto

taulukko 8

vuosi	luokka	yht.
2013	ALO-2 ALO-3	1 tulos 1 tulos

Rallytoko, tulostilasto

vuosi	luokka	yht.
2017	ALOHYV ALO-	5 tulos 1 tulos
2018	ALOHYV ALO0	4 tulos 1 tulos

Agility, tulostilasto v.2010-2020

taulukko 9

vuosi	luokka	startit	kisanneita yht.
2010	mini-2 mini-1	6 33	5
2011	mini-2	52	1
2012	mini-3 mini-2 mini-1	28 17 7	4
2013	mini-3 mini-1	41 12	3
2014	mini-3 mini-2 mini-1 medi-1	34 15 30 1	5
2015	mini-3 mini-2 mini-1 medi-1	25 16 19 10	4
2016	mini-3 mini-2 mini-1 medi-1	22 16 20 12	5
2017	mini-2 mini-1 medi-1	8 17 13	4
2018	mini-1 medi-1	2 15	2
2019	mini-1 medi-1	3 7	2

Mejä, tulostilasto v.2009-2012
taulukko 10

vuosi	luokka	yht.
2009	AVO-3 AVO-2	3 tul. 1 tulos
2010	AVO-3 AVO-2 AVO-1 VOI-3	1 tulos 1 tulos 2 tul. 1 tulos
2011	VOI-3 VOI-2	1 tulos 1 tulos
2012	VOI-0	2 tul.

4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen

Lunnikoira tulee sosiaalisen luonteensa puolesta pääsääntöisesti hyvin toimeen muiden koirien kanssa eikä ole ihmisiä kohtaan aggressiivinen.
Alkukantaisena rotuna lunnikoira suhtautuu varauksella uusiin asioihin, siksi kasvattajien tulisikin kehottaa omistajia totuttamaan lunnikoira pienestä pitäen niihin asioihin, joita se aikuisiälläkin tulee kohtaamaan.

Rodun luonteen liiallista pehmeyttä kuvastaa omalta osaltaan Kennelliiton terveyskartoituksessa vuosilta 2019-2020 ilmenneet ongelmat sisäsiisteydessä, koirien arkuutta tai pelko ja eroahdistuksen yleisyys. Kartoituksessa (vastaukset 9 koirasta)33,3%:lla lunnikoirista esiintyi puutteita sisäsiisteydessä. Koirista 33,3%:lla esiintyi eroahdistusta, mikä hankaloittaa jokapäivästä elämää.

Jalostuksessa ääniherkkyyteen ja eroahdistukseen tulee kiinnittää huomiota, sillä ne vaikuttavat merkittävästi koiran elämänlaatuun. Koiran hermojen vahvuus on sen tärkeimpiä jokapäiväiseen elämään vaikuttavia tekijöitä. Perimältään hyvähermoinen koira kestää elämässään merkittävästi enemmän ”kolhuja” ilman, että ne vaikuttavat sen käyttäytymiseen.

Lisääntymiskäyttäytyminen
Lunnikoiranartut synnyttävät luonnollisesti ja ovat hyviä emoja. Osalla uroksista on epäonnistuneita astumisyrityksiä, joko kokemattomuudesta tai haluttomuudesta johtuen.

4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista

Viimeisimmän terveyskartoituksen vuosilta 2019-2020 mukaan keskeisimpiä ongelmia ovat eroahdistus, puutteellinen sisäsiisteys ja koirien arkuus tai pelko.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1. PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

Lunnikoira ei kuulu tällä hetkellä PEVISAAN.

4.3.2 Lunnikoirilla todetut merkittävät sairaudet ja viat

Lunnikoirilla on harvoin rakenteellisia sairauksia. Rodussa esiintyy alttiutta **intestinaali lymfangiektasiaan (=lunnikoirasyndrooma)**, joka on ohutsuolen imusuoniston toimintahäiriö, johon liittyy rasva-/valkuaisaineen-vaihdunnassa tapahtuva häiriö ja suoliston ärsytystila. Diagnoosi tehdään yleisten oireiden ja veren alentuneiden albumiini- ja proteiiniarvojen perusteella, mutta lopullinen varmuus saadaan ainoastaan ohutsuolen alkuosan biopsianäytteestä. Sairaus on parantumaton. Lymfangiektasia voi esiintyä lievänä ja satunnaisena oireiluna esim. ripulina ja oksenteluna ja iho-oireina, mutta joskus taas rajuna ja hoitamatta parissa päivässä kuolemaan johtavana tilana. Lievissä tapauksissa koira voi satunnaisesti oksennella ja ripuloida muutamana päivänä. Sillä voi myös olla vatsakipuja. Monesti oireilu on niin vähäistä ettei omistaja pidä sitä minkään sairauden oireena. Sairastumisikä voi olla mikä tahansa. Hoitona on oireiden mukainen ruokavalio; yleensä vähärasvainen ja niukkaproteiininen ja tarvittaessa tukihoidot mm. nesteytykset ja antibiootit ja kaikenlaisen stressin välttäminen. Ruokavaliohoito on elinikäinen. Huolellisella hoidolla syndroomaan sairastunut koira voi elää laadultaan ja pituudeltaan lähes normaalin elämän.

Intestinaali lymfangiektasian tekee ongelmalliseksi se, että tauti ilmenee yleisoireilla, kuten pahoinvointi, ripuli, kipu, nesteen kertyminen vatsaonteloon ja näitä oireita esiintyy monissa muissakin sairauksissa. Samoin alentuneita proteiiniarvoja esiintyy muissa sairauksissa kuten suolistotulehduksen yhteydessä. On esitetty arvelu, että lunnikoirilla saattaa olla yleisestikin matalammat veren proteiinitasot muihin rotuihin verrattuna. Suolistotulehdus ei tarkoita samaa kuin IL vaan suolistotulehdus voi olla oma sairautensa esim seurauksena yliherkkyysreaktiosta antibioottihoidossa. Vaarana on, että muita samankaltaisia oireita antavia sairauksia diagnosoidaan IL:ksi, koska sitä yleisesti pidetään rodun ongelmana.

Kaikissa maissa on todettu lunnikoirilla IL:aa. Siitä on kirjoitettu ja sitä pidetään kaikkialla rodun suurimpana ongelmana. Varmaa tutkimustietoa sen yleisyydestä ei kuitenkaan ole, sillä missään ei ole tehty tuoretta kattavaa kyselyä ko. sairaudesta. 2012 toteutetussa terveyskyselyssä 8:lla koiralla 48:sta (16,7%) oli todettu IL.

Lunnikoirasyndrooma ja jalostus
Sairauden periytymistapaa on pyritty selvittämään lunnikoirasyndroomaprojektin puitteissa. Selvää periytymismallia ei ole toistaiseksi kyetty osoittamaan. Kroonisesti sairasta koiraa ei tule käyttää jalostukseen

Muut rodulla todetut sairaudet ja terveysongelmat
Rodussa esiintyy tois- tai molemminpuolisesti kivesvikaisia 30,00 %. (v.2012 terveyskartoitus) Laskeutumaton kives/kivekset aiheuttavat näille koirille

terveysriskin lisääntyneen kiveskasvainvaaran vuoksi. Siksi on tärkeää, että kasvattajat suosittelevat piilokiveksen poistamista leikkauksella aikuisiässä.
Yhdistykselle on ilmoitettu että, Suomessa on todettu kahdella koiralla SA-tauti perinnöllinen ihosairaus, yhdellä lopulta kuolemaan johtanut munuaissairaus, yhdellä pitkälle edennyt katarakta eli harmaa kaihi yhdessä silmässä ja toisessa alkava, yhdellä Hornerin syndrooma toisessa silmässä eli silmän sympaattisen hermon vaurio, joka aiheuttaa vilkkuluomen esilletulon ja pupillan pienenemisen, yhdellä Cushing-syndrooma eli lisämunuaisen liikatoiminta, yhdellä koiralla patellaluksaatio eli polvilumpion sijoiltaanmeno ja alentunut kuulo, sekä havaittu poikkeavuutta näössä.

SA (Sebaceous Adenitis) on ihon pintakerroksen häiriö, josta seuraa talirauhasen käytävän tukkeutuminen ja rauhasen tuhoutuminen. Syynä on epänormaali rasva-aineenvaihdunta. Sairautta tavataan pääasiassa nuorilla ja keski-ikäisillä aikuisilla koirilla. SA voi aiheuttaa karvanlähtöä, karvan laadun muuttumista jouhimaiseksi, karvattomia läiskiä, ihon paksuuntumista ja ihotulehduksia. Sairaus on periytyvä eikä siihen ole parannuskeinoa; hoitona on oireenmukainen hoito.
SA-tautia sairastavaa ei saa käyttää jalostukseen.

Lunnikoirien silmät vuotavat varsin herkästi. Ahtaat kyynelkanavat yhdessä pölyn ja vedon kanssa saavat silmät helposti ärtymään. Vuoto on yleensä ajoittaista ja loppuu itsestään.

Harmaakaihi eli katarakta on silmän mykiön tai sen kapselin samentuma. Seurauksena on näkökyvyn heikkeneminen tai sen menetys riippuen samentuman laajuudesta. Katarakta voi olla perinnöllinen tai ei-perinnöllinen, synnynnäinen tai hankittu, sen voi aiheuttaa muut syyt mm. aineenvaihduntasairaus, tulehdus, myrkytys, trauma tai korkea ikä. Nuoruuden harmaakaihi eli juveliini katarakta on yleensä perinnöllinen ja sitä esiintyy alle 6v. koirilla. Perinnöllisen kaihin tyypillisiä tuntomerkkejä ovat mm. muutoksen sijainti rodulle tyypillisessä paikassa linssissä yleensä molemmissa silmissä, muutos on etenevä ja samantyyppisiä muutoksia tavataan myös vanhemmissa/sisaruksissa. (www.kennelliitto.fi)

2011-2020 on Suomessa silmätutkittu 59 eri-ikäistä lunnikoiraa, joista terveitä 45.
Mikäli toisella vanhemmista on muutoksia silmissä, niin toisella oltava terveet. PRA- ja kaihitapauksia/epäilyjä ei saa käyttää jalostukseen.

Suomen Kennelliiton terveyskyselyyn on 10/2015 mennessä tullut vastaukset 26 lunnikoirasta. Otanta on pieni, mutta antaa jotain viitteitä terveyden tasosta. Lunnikoirilla vastauksien mukaan oli vain vähän tai ei ollenkaan: synnynnäisiä vikoja, silmäsairauksia, suun tai nielun ongelmia, tuki- ja liikuntaelimistön sairauksia, hengityselimistön ongelmia, virtsateiden tai sukuelinten sairauksia, hermostollisia sairauksia, hormonaalisia sairauksia, immuunijärjestelmän sairauksia ja kasvainsairauksia.

Kyselyssä lunnikoirilla oli selvästi enemmän ruuansulatuskanavan ongelmia kuin muilla/verrokeilla (muut rodut); ei vaivojen osuus lunnikoirilla 65% (15), muilla yli 90%; erityisruokavaliolla lähes 35% (8), muilla 1,33%. Kortisonilääkityksellä 26% (6), muilla 0,25%, antibiootilla reilut 17% (4), muilla 0,55%. Herkkämahaisuus n.13%, muilla 5,59%.

Ruuansulatuskanavan ongelmat tulivat odotetusti esiin kyselyssä etenkin erityisruokavalion tarpeen, mutta myös toistuvan tai jatkuvan kortisoni- tai antibioottilääkityksen tarpeen sekä herkkämahaisuuden osalta. Avoimissa vastauksissa korostui intestinaalilymfangiektasia ja ääniherkkyys.

Yhdistyksen viimeisimpään terveyskyselyyn vuonna 2017 ei tullut riittävästi vastauksia, jotta niistä olisi voitu tehdä uudempi yhteenveto.

Kennelliiton sähköiseen terveyskyselyyn 2019 – 2020 oli vuoden 2020 loppuun mennessä tullut yhdeksän (9) vastausta. Kyselyn osallistuneiden koirista oli kaksi syntynyt ennen vuotta 2010, neljä koiraa oli syntynyt vuosina 2010 – 2014 ja kolme koiraa syntynyt 2015 tai sen jälkeen. Narttuja oli neljä ja uroksia viisi. Neljä koiraa oli jo kuollut. Kolmanneksella (33,3 %) oli virheellinen purenta. Ihon ongelmia tai sairauksia oli ollut kolmella koiralla yhdeksästä (33,3%) ja ne olivat alkaneet alle kahden vuoden iässä. Silmän tai silmäluomen sairauksia ei ollut todettu näillä koirilla. Hammaskiveä oli poistettu alle viiden vuoden iässä 66,7%:lla. Puolella kyselyyn osallistuneista koirista oli ollut ruuansulatuskanavan ongelmia tai sairauksia, jotka olivat alkaneet 25%:lla 1-2 -vuotiaana ja 75%:lla 3-4 -vuotiaana. Yhdellä koiralla oli todettu tuki- ja liikuntaelin sairaus. Kolmea koiraa oli käytetty tai yritetty käyttää jalostuksessa.

Ainakin Norjassa, Tanskassa, Ruotsissa ja Suomessa on joitakin PSS-tapauksia todettu myös lunnikoirilla. Sillä tarkoitetaan erilaisia epänormaaleja verisuoniyhteyksiä porttilaskimon ja alaonttolaskimon välillä. Toisin sanoen kyseessä on porttilaskimojärjestelmän sivuvirtaus.

Yhdistys kirjaa ja seuraa yksittäisiä sairauksia, sillä jotkut niistä ovat mahdollisesti perinnöllisiä. Yhdistys haluaa saada tietoa, pysyvätkö sairaudet satunnaisina tapauksina vai alkaako niitä esiintyä enemmän Suomessa tai jossakin muussa yksittäisessä maassa tai eri maissa yksittäin samanaikaisesti.

Terveystilastot v.2011-2020 (lausuntovuosi)
taulukko 11

	tulos	**tutkittuja**	**yhteensä**
lonkat			**3**
2011	A	1	1
2012	B	1	1
2014	A	1	1
kyynärnivelet			**2**
2011	1	1	1
2014	0	1	1
polvet			**14**
2011	0	5	5
2012	0	2	2
2014	0 1	3 2	5
2015	0	1	1
2016	0	1	1
2018	0	2	2

2020	0 2	1 1	2
sydän			**3**
2014	0	1	
2015	0	2	
spondyloosi			**1**
2014	0	1	1

Silmätutkimustilastot 2011 – 2020

taulukko 12

Vuosi	tutkittuja	terve
2011	4	4
2012	29	20
2013	6	4
2014	4	4
2015	7	6
2016	2	2
2017	1	1
2018	3	3
2019	0	0
2020	3	2

Diagnoosi	Esiintymiä	Koiria
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	46	45
Kaihin laajuus, kohtalainen	3	3
Kaihin laajuus, laaja	1	1
Kaihin laajuus, lievä	3	3
Katarakta, jonka sijaintia ei ole määritelty, epäilyttävä	1	1
Kortikaalinen katarakta, todettu	11	11
Lasiaisen rappeuma, todettu	2	1
Linssin etuosan saumalinjan katarakta, todettu	5	5
Nukleaarinen katarakta, todettu	1	1
Posterior polaarinen katarakta, todettu	2	2
Punktaatti katarakta, todettu	3	3
Puutteellinen kyynelkanavan aukko, todettu	1	1
Silmämuutosten vakavuus, lievä	1	1

Silmäpeilatuista 18,64%:lla (11/59) on todettu kortikaalinen katarakta. Osalla samoista koirista on ollut myös mm. linssin etuosan saumalinjan katarakta, punktaatti katarakta, posterior polaarinen katarakta sekä muutamalla koiralla lasiaisen rappeuma ja yhdellä puutteellinen kyynelkanavan aukko. (jalostustietojärjestelmä, Kennelliitto 2021)

Terveysongelmat Norjassa

Vuosina 2018 – 2019 yleisin diagnoosi oli intestinaali lymfangiektasia (IL) 30%:lla sairaustapauksista, muut maha/suolistosairauksien (esim. gastriitti tai suolistotulehdus) osuus oli 25% , syöpä 6%, giardia 6%, muut terveysongelmat 20%, turkki/iho-ongelmia 13%. Sairastuvuus IL:aan ajoittuu 2 – 6 vuoden ikään, keskimäärin 4,4 v 2020. (NLK, 2020)

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Kennelliitton jalostustietojärjestelmä ilmoitettujen koirien yleisimmät kuolinsyyt v.2005-2020.

Kuolinsyytilastot 2005 – 2020 (kuolinvuoden mukaan)
taulukko 13

KUOLINSYY	KESKIM. ELINIKÄ	YHTEENSÄ
immunologinen sairaus	5v 6kk	4
kadonnut	9v 5kk	1
kasvainsairaudet, syöpä	9v 9kk	14
kuollut ilman sairauden diagnosointia	9v 7kk	5
lopetus ilman sairauden diagnosointia	8v 8kk	7
maksan ja ruuansulatuskanavan sairaus	7v 8kk	19
muu sairaus, jota ei ole listalla	7v 3kk	16
sisäeritysrauhasten sairaus	7v 5kk	2
sydänsairaus	8v 9kk	1
tapaturma tai liikennevahinko	8v 7kk	3
vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	12v 4kk	16
virtsatie- ja lisäänt.elinten sairaus	11v 3kk	2
kuolinsyytä ei ilmoitettu	10v 0kk	21

Yksittäisiä sairauksia on ilmoitettu mm. ihon tai ihonalaiskudoksen kasvain, hermoston kasvain, sisäeriterauhasten sairaus, muu sisäeriterauhasten sairaus, sydänsairaus, muu sydämen sairaus tai vajaatoiminta.

Keskimääräinen elinikä kaikista Kennelliitolle ilmoitetuista lunnikoirista kyseiseltä ajanjaksolta on 9v 2kk. Keskimäärinen elinikä on noussut viiden vuoden aikana. Yhteensä vuosilta 2005 - 2020 on ilmoitettu 111 koiran kuolinsyyt.

Kuolinsyyt Ruotsi

Vuosina 2011-2014 oli kuolleeksi ilmoitettu 33 koirasta. Yleisin kuolinsyy oli intestinaali lymfangiektasia (IL) 50% (n=17), muu maha/suolistovaiva 6%, syöpä 3%, tapaturmat 3%, vanhuus 6% ja muut syyt 30%. (SLS, 2021)

Kuolinsyyt Norjassa

Vuosina 2018 – 2019 oli kuolleeksi ilmoitettu 125 koiraa. Yleisin kuolinsyy oli vanhuus 38%, intestinaali lymfangiektasia (IL) oli toiseksi yleisin 26%, maha/suolistosairaus 9%, syöpä 10%, tapaturmat 3% ja muut syyt 13%. Vuosista

2010 – 2012 verrattuna kuolleisuus IL:aan oli alentunut viisi prosenttia ja koirat olivat eläneet vanhemmiksi. (NLK, 2020)

4.3.4 Lisääntyminen

Keskimääräinen pentuekoko v.2005- 2020
taulukko 14

Pentuekoko 2005-2020															
2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
2,0	3,7	4,0	2,2	2,0	3,0	2,8	2,9	2,4	2,7	3,2	2,7	3,1	2,6	2,8	2,1

V.2012 terveyskyselyn mukaan narttujen osalta selvä juoksu oli 78,6%:lla (22/28), säännöllinen juoksu 60,7%:lla (17/28), ilman tuloksia jääneitä astutuksia 28,6%:lla (8/28). Aiemman terveyskyselyn mukaan epäonnistuneita astumisyrityksiä oli useammalla uroksella. Kennelliiton terveyskyselyyn 2019-2020 osallistuneista koirista oli 33,3% (3) käytetty tai yritetty käyttää jalostuksessa. Näistä koirista vain yhdellä ei ollut havaittu ongelmia, kaksi urosta eivät olleet halunneet astua.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Lunnikoirilla ei esiinny ulkomuotoon liittyviä anatomisia piirteitä, jotka altistavat rodun yksilöt sairauksille ja hyvinvointiongelmille.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä hyvinvointi- ja terveysongelmista

Lunnikoirien keskeisin terveysongelma on intestinaali lymfangiektasia.
Lisääntymisen osalta ongelmakohtia ovat mm. epäonnistuneet astutusyritykset ja ilman tuloksia jääneet astutukset.

[*Terveyskartoitus 2012* LIITE 1a]
[*Kennelliiton sähköinen terveyskysely 2019-2020* LIITE 1b]

4.4. Ulkomuoto

Rotumääritelmän mukaan lunnikoiran yleisvaikutelma on suorakaiteen muotoinen pystykorva, pieni, notkea ja suhteellisen kevyt. Sukupuolileima on selvä.

Narttujen säkäkorkeus on 32-35cm ja urosten 35-38cm. Paino 6-8kg. Koirien kokoon tulee kiinnittää huomiota., sillä koko on ollut lunnikoiran tärkeä ominaisuus. Rotumääritelmän mitoissa oleva koira mahtui liikkumaan lunnilinnun pesäkäytävissä, jotka sijaitsevat ahtaissa onkaloissa vuonojen reunoilla tai rannikon tuntumassa olevilla jyrkillä kallioilla.

Koiran koon ja notkeuden lisäksi lunnikoiran rakenteessa on useita käyttötarkoituksesta johtuvia erikoisuuksia, joita muissa roduissa ei esiinny. Näitä erityisominaisuuksia ovat mm. sen joustavuus, käpälät ja varpaisto.

Lunnikoiran lapojen lihakset ja jänteet ovat niin joustavat, että koira pystyy levittämään eturaajansa sivulle. Sen ylimmäisen niskanikaman liitos on

poikkeuksellisen joustava, jonka vuoksi koira pystyy taivuttamaan päätään taaksepäin niin, että se miltei koskettaa selkää.

Ehkä selvimmin havaittava erikoisuus ovat lunnikoiran varpaisto ja huomio monesti ensinnä kiinnittyy etuvarpaisiin. Etukäpälissä on 6 varvasta, joista 5 itse käpälässä. Näissä viidessä varpaassa on kolme niveltä ja vahva jänne- ja lihasrakenne. Sisäpuolinen ”ylimääräinen” varvas koskettaa ideaalitapauksessa maata. Ylinnä sisäsivulla on kaksinivelinen kannusvarvas. Takana on 6 varvasta, joista 4 itse käpälässä. Takakäpälissä on vahvat luulliset kaksoiskannukset. jotka parhaimmillaan saattavat jopa hipoa maata. Ylimääräiset varpaat auttoivat koiraa sen kiipeillessä kallioilla lunneja etsimässä ja ryömiessä ahtaissa pesäkäytävissä. Rodulla esiintyy varpaiden rakenteen vaihtelua.

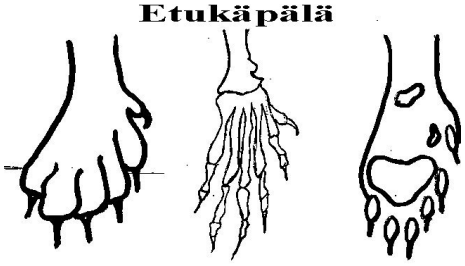

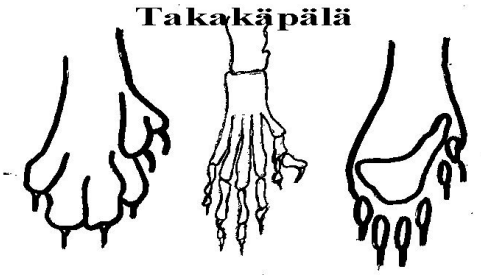

Lunnikoiran liikkeet poikkeavat muista roduista. Sen piti liikkua tehokkaasti ylös ja alas jyrkillä kallioilla. Tässä sen ylimääräiset varpaat ja polkuanturat tulivat suoraan kosketukseen alustan kanssa. Alastulossa koiralla oli apua siitä, että se liikkui leveästi edestä ja ahtaasti takaa. Lunnikoiran erityisen vispaavat ulkokierteiset liikkeet ovat yhteydessä koiran hyvin elastiseen ja taipuisaan lihaksistoon ja etulisävarpaiden jännelihasrakenteeseen. Etuliikkeille on ominaista tietty jäykkyys, koska koira ei välttämättä ravissa taivuta kyynärniveliään paljoakaan. Koiran tuleekin siis olla suhteellisen leveä edestä ja sillä tuleekin olla suhteellisen ahtaat takaliikkeet. Takalisävarpaat saattavat koskettaa toisiaan koiran liikkuessa ravissa.

Lunnikoiralla on isoa keskikokoa olevat tyvestä leveät korvat. Suojatakseen korviaan onkaloiden pölyltä ja tippuvalta vedeltä se pystyy supistamaan korva-aukkonsa rustoa niin, että korvalehti taittuu taakse tai eteen-ylös ja sulkee korvakäytävän.
Leikkaava purenta on toivotuin, mutta myös epätasainen purenta, tasapurenta ja lievä alapurenta hyväksytään. Välihammaspuutokset ylhäällä ja alhaalla molemmin puolin hyväksytään ja niitä myös esiintyy.

Sallitut purennat **Virheelliset purennat**

Leikkaava purenta | Tasapurenta | niukka alapurenta | Yläpurenta tai selvä alapurenta

Lunnikoiralla tulisi olla pehmeä pohjavilla ja lyhyt, karkeahko päällyskarva. Jonkin verran esiintyy karvapeitteen liiallista pehmeyttä.

Tällä hetkellä rodulla ei ole liioiteltuja ominaisuuksia, jotka voisivat altistaa rodun koirat terveydellisille ongelmille.

Lunnikoirien näyttelytulokset 2010-2020
taulukko 15

	ERI	**EH**	**H**	**T**	**EVA**	**HYL**	**Yhteensä**
Pentuluokka 7-9 kk	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0 tulosta
Junioriluokka	77%(182 tulosta)	19% (45 tulosta)	3% (8 tulosta)	0% (1 tulosta)	0% (1 tulosta)	0% (0 tulosta)	237 tulosta
Nuorten luokka	77% (122 tulosta)	19% (31 tulosta)	1% (2 tulosta)	0% (0 tulosta)	3% (4 tulosta)	0% (0 tulosta)	159 tulosta
Avoin luokka	77% (164 tulosta)	20% (43 tulosta)	3% (6 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (1 tulosta)	0% (0 tulosta)	214 tulosta
Käyttöluokka	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0 tulosta
Valioluokka	97% (723 tulosta)	3% (22 tulosta)	0% (2 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (1 tulosta)	748 tulosta
Veteraaniluokka	91% (192 tulosta)	8% (18 tulosta)	0% (1 tulosta)	0% (0 tulosta)	0% (1 tulosta)	0% (0 tulosta)	212 tulosta
Yhteensä	**88%** (1383 tulosta)	**10%** (159 tulosta)	**1%** (19 tulosta)	0% (1 tulosta)	0% (7 tulosta)	0% (1 tulosta)	1570 tulosta

[*Rotumääritelmä* LIITE 4]

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Lunnikoirien ensimmäinen jalostuksen tavoiteohjelmaa laadittiin v.2006 ja oli voimassa v. 2011 loppuun. SKL-FKK:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksyi lunnikoirien JTO:n 25.1.2007. Jalostuksen tavoitehojelma vuosille 2017-2021 hyvksyttiin SKL:n jalostustieteellinen toimikunnassa 7.6.2016.

Aiemman jto:n tavoitteita ovat olleet tehollisen populaatiokoon kasvattaminen, sukusiitos-% pitäminen alle 6,25%:ssa laskettuna 5 sukupolvella sekä rotumääritelmän mukaisten, terveiden lunnikoirien jalostaminen pyrkimällä ennaltaehkäisemään elinkykyä ja elämän laatua alentavia periytyviä sairauksia.

Tehollisen populaation kasvattaminen on ollut hidasta ja pentueiden määrä on viime vuosina ollut pieni. Sukusiitos-% viimeisen 10 vuoden ajalta on ollut 0,00%-3,31% (mediaani 0,88%), yhden pentueen sukusiittoisuusprosentti oli 12,60% (Kennelliiton jalostustietojärjestelmä). 15:sta eniten jalostukseen käytetystä uroksesta kahdella on jälkeläismäärä ylittynyt suositellusta jälkeläismäärästä.

Geenipohjan mahdollisimman laaja käyttö ei ole onnistunut ja yhdistys pyrkii kannustamaan jäsenistöä ja kasvattajia käyttämään mahdollisimman monia eri lunnikoiria jalostukseen. Lisäksi rodussa esiintyy intestinaalilymfangiektasiaa.

Suomen Lunnikoirayhdistys on julkaissut vuosittain tilastot rekisteröinneistä ja virallisista terveystuloksista (Kennelliiton jalostustietojärjestelmä). Terveyskartoitus on toteutettu vuosina 2012 ja 2015 sekä vuosina 2017/2018 toteutettuun terveyskyselyyn tuli vain muutama vastaus. Kennelliiton sähköinen terveyskysely ollut jäsenistön käytettävissä maaliskuusta 2019, vuoden 2020 loppuun mennessä oli tullut yhdeksän (9) vastausta.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1. Jalostuksen tavoitteet

Lunnikoira säilyy hyväluonteisena ja terverakenteisena seurakoirana ja geenipohjan laajeneminen turvaa rodun tulevaisuuden.
Tavoitteena on jalostaa rotumääritelmän mukaisia terveitä lunnikoiria ja pyrkiä ennaltaehkäisemään sellaisten periytyvien vikojen ja sairauksien leviämistä, jotka alentavat koiran elinkykyä tai aiheuttavat sen elämän laadun alenemisen. Koirien rakenteen ja terveyden tulee olla sellaiset, että ne pystyvät toimimaan seuralaisina ja että niiden kanssa pystyy harrastamaan monipuolisesti.
Tärkein tavoite on estää geenipohjan kaventuminen entisestään. Tähän pyritään lisäämällä pentueiden määrää ja vaikuttamalla kasvattajien jalostusvalintoihin. Tämän lisäksi on kiinnitettävä erityishuomiota lunnikoirien terveyteen ja luonteeseen.

Rotuyhdistyksen yhtenä tärkeimmistä jalostustavoitteista on tehollisen populaatiokoon kasvattaminen. Pyritään huolehtimaan jalostukseen käytettävien koirien määrästä niin, että jalostusuroksia on enemmän suhteessa narttuihin. Harkittuja astutusmatkoja ulkomaille suositellaan, kuten myös harkittuja uusien koirien tuontia maahan.

Tavoitteena on yhdistelmän sukusiitosasteen pitäminen mahdollisimman pienenä, mielellään alle 1,00%:ssa, laskettuna 5 sukupolvella.
Rotuyhdistys seuraa Norjan roturisteytysprojektia ja kannustaa yksittäisiä kasvattajia osallistumaan siihen sitten, kun se on mahdollista.

Jalostukseen käytettävien koirien tulee olla terveitä ja hyväkuntoisia. Koiran omistajien toivotaan kertovan yhdistykselle myös muista ilmenneistä ongelmista, vioista ja sairauksista, niiden hoidosta ja etenemisestä. Tietoa tullaan jatkossakin keräämään esimerkiksi kartoituskyselyn avulla ja toivomuksena on, että tietoa saadaan avoimesti.

Luonteen huomioiminen jalostuksessa on tärkeää. Tavoitteena on käyttää jalostukseen koiria, jotka ovat luonteeltaan tasapainoisia, itsevarmoja ja niillä on terve hermorakenne.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

On suositeltavaa käyttää mahdollisimman monia eri uroksia ja narttuja, kuten myös harkittuja astutusmatkoja ulkomaille ja harkittua tuontikoirien käyttöä. Myös vanhempia, edelleen terveitä koiria kannattaa ottaa jalostuskäyttöön. Koira, jolla on alhainen keskinäinen sukulaisuus suhteessa koko populaatioon, on jalostuksellisesti arvokas.

Matador-jalostusta tulee välttää. Suositus on, ettei yhden uroksen elinaikainen pentumäärä ilman perusteltua syytä ylitä 18 pentua. Uroksen omistajan on osaltaan huolehdittava ettei pentumäärä ylity. Myös nartun omistajan on syytä kiinnittää huomiota rodun teholliseen populaatioon.

Koiraa, joka todistetusti sairastaa jotakin vakavaa ja koiran pidon kannalta merkittävää perinnöllistä sairautta ei saa käyttää jalostuksessa.
SA-tautia sairastavaa ei saa käyttää jalostukseen.
Mikäli toisella vanhemmista on muutoksia silmissä, on parituskumppanin oltava tervesilmäinen. PRA- ja kaihitapauksia/-epäilyjä ei saa käyttää jalostukseen.
Kroonisesti lunnikoirasyndroomaa sairastavaa ei tule käyttää jalostukseen.

Nartun tulisi olla vähintään 18 kuukauden ikäinen ennen ensimmäistä astutusta. Ensikertalaisen nartun yläikärajaksi suositellaan 5 vuotta ja jo synnyttäneen nartun yläikäraja ilman poikkeuslupaa on Koirarekisteriohjeen mukaan 8 vuotta. Narttu ei saa olla yli 5-vuotias saadessaan ensimmäiset pennut ilman perusteltua syytä. Uroksen tulee olla vähintään 12 kuukauden ikäinen käytettäessä sitä ensimmäistä kertaa siitokseen.

Jalostukseen käytettävällä koiralla tulisi olla näyttöä sen luonteen ja ulkomuodon sopivuudesta suvunjatkamiseen sekä mieluiten vähintään yksi näyttelytulos arvosanalla ”erinomainen”, ”erittäin hyvä” tai ”hyvä”.

Rotumääritelmässä luetellut hylkäävät virheet ovat vikoja, joita jalostuksessa tulee välttää. Ääniherkkyys on periytyvä ominaisuus, jota jalostuskoiralla ei tule esiintyä. Seurakoirana oleminen on tärkeä käyttöominaisuus, joten jalostuksessa tulee suosia hyvähermoisia koiri. Mm. eroahdistus usein liittyy huonohermoisuuteen. Arkoja tai vihaisia koiria ei saa käyttää jalostukseen.

Uroksen omistajan ei tulisi antaa urostaan huonokuntoiselle tai epätyypilliselle nartulle. Hänen tulee varmistaa, että astutettava narttu täyttää jalostusyksilön vähimmäissuositukset. Uros tulee poistaa jalostuksesta, mikäli sen todetaan merkittävästi periyttävän jotain virhettä tai sairautta.

6.3 Rotuyhdistyksen toimenpiteet

Rodun tilanteen seuranta, tiedonkeruu ja kootun tiedon julkaiseminen ovat yhdistyksen tärkeimmät toimintakeinot.

Yhdistyksen pyrkimys on vaikuttaa kasvattajiin/lunnikoiran omistajiin tietoa jakamalla. Yhdistys kartoittaa mm. kyselyillä yleisimpien sairauksien ja vikojen

esiintymisestä, ilmenemisestä sekä etenemisestä rodulla. Yhdistyksen tehtävänä on kattavan, puolueettoman ja monipuolisen terveystiedon kerääminen ja jakaminen, pentuneuvonta ja jalostukseen liittyvistä asioista tiedottaminen ja kasvattajien opastaminen. Jalostukseen käytettävän lunnikoiran tulee olla kaikin puolin terve.

Yhdistys seuraa myös urosten käyttömääriä ja laatii jälkeläistilastoja ja tiedottaa niistä.

Kannan säilyttämiseen terveenä voidaan vaikuttaa jalostusvalinnoilla ja mahdollisesti käytettävissä olevilla tutkimustiedoilla sekä tutkittujen koirien määrän lisäämisellä.

Geenipohjan säilyttämisen ja laajentamisen tavoitteeseen pyritään rajoittamalla urosten jälkeläismäärää, kannustamalla käyttämään jalostukseen ainakin kerran kaikkia terveitä rodunomaisia koiria ja pyrkimällä vaikuttamaan kasvattajiin niin, että maahan tuodut koirat sekä tehtävät yhdistelmät olisivat mahdollisimman paljon geenipohjaa laajentavia.

Kansainvälinen yhteistyö on tärkeää rodulle ja sitä tullaan jatkamaan mahdollisimman paljon. Suomen Lunnikoirayhdistys on osallistunut vuodesta 2015 lähtien vuosittain kokoontuvaan pohjoismaiseen yhteystyöverkoston kokouksiin. Verkoston nimi muuttui 2017 Nordisk Lundehund Unionksi (NLU). Kokoukset järjestetään vuorotellen Norjassa, Ruotsissa, Tanskassa ja Suomessa. Kokouksissa seurataan Norjan risteytysprojektia, lunnikoirien määrää Pohjoismaissa sekä lunnikoirien terveystilannetta. Pandemian vuoksi vuonna 2020 kokousta ei järjestty Suomessa matkustusrajoitusten vuoksi.

6.4. Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

taulukko 16

Vahvuudet:	Heikkoudet:	Mahdollisuudet:	Uhat:
• alkukantainen rotu, historia tunnetaan • kasvattajien ja jäsenistön mielenkiinto rotua ja rodun kehittämistä kohtaan	• pienen populaation rajoitukset • yhdistyksen pieni koko ja resurssit	• yhteistyö Pohjoismaiden välillä • tuonnin helpottuminen EU:n myötä	• kannan geenipohjan kapeneminen entisestään

Riski:	Syy:	Varautuminen:	Miten vältetään:	Toteutuessaan merkitsee:
jalostuspohjan kaventuminen	matadori-jalostus	vältetään samojen yhdistelmien toistuvaa käyttöä ja samojen urosten suosimista	tuonnit, yhteistyö muiden maiden välillä, pentueiden määrän lisääminen, roturisteytykset	perinnölliset sairaudet ja sairastavuus lisääntyvät ja kanta heikkenee
intestinaalilymfangi-ektasian lisääntyminen	jalostus-materiaalin vähyys	informaatio sairaudesta, yhteistyö	kroonisesti sairaiden yksilöiden jalostuskäytön välttäminen	kanta heikkenee, jalostus loppuu

6.5. Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

2022	julkaistaan tilastot rekisteröinneistä ja terveystuloksista, sekä vuosikirja
2023	julkaistaan tilastot rekisteröinneistä ja terveystuloksista, sekä vuosikirja
2024	julkaistaan tilastot rekisteröinneistä ja terveystuloksista, sekä vuosikirja
2025	julkaistaan tilastot rekisteröinneistä ja terveystuloksista, sekä vuosikirja - aloitetaan JTO:n päivitys vuosille 2027-2031
2026	- esitetään päivitetty JTO Kennelliitolle hyväksyttäväksi - julkaistaan tilastot rekisteröinneistä ja terveystuloksista, sekä vuosikirja

Suomen Lunnikoirayhdistyksellä ei tällä hetkellä ole varsinaista jalostustoimikuntaa. Yhdistyksen jalostusneuvoja auttaa tarvittaessa kaikissa jalostukseen liittyvissä ongelmissa. Tavoitteisiin pyritään noudattamalla SKL-FKK:n ja rotujärjestön jalostukseen liittyviä ohjeita ja määräyksiä. Suomen Lunnikoirayhdistys seuraa aktiivisesti Norjan ja Ruotsin yhdistysten jalostuksen ohjeita ja käytäntöjä samoin kuin rodun kannan kehitystä Suomessa ja tiedottaa niistä jäsenistölleen. Kasvattajia ja rodun harrastajia valistetaan terveysongelmista.

Suomen Lunnikoirayhdistys on velvoitettu julkaisemaan vuosittain tilastot rekisteröinneistä ja virallisista terveystuloksista. Tilastojen aktiivinen seuranta ja niistä tehtävät yhteenvedot kuuluvat olennaisena osana jalostuksen tavoiteohjelman toteutumisen seurantaan. Seuranta tapahtuu yhdistyksen vuosikokouksen yhteydessä hallituksen antaessa kuluneen vuoden toimintakertomuksen ja seuraavan vuoden toimintasuunnitelman. Yhdistys kokoaa ja julkaisee vuosittain vuosikirjan, josta löytyvät kaikki viralliset näyttely-, koe- ja terveystulokset ja rekisteröinnit. Yhdistyksen hallitus tarkistaa tavoiteohjelman muutostarpeet tarvittaessa.

Mikäli asiat niin vaativat, voi yhdistys milloin tahansa kokoontua sääntöjensä puitteissa ylimääräiseen vuosikokoukseen käsittelemään jalostuksen tavoiteohjelmaa tai muita rodun jalostukseen liittyviä asioita. Rodun tavoiteohjelma tarkistetaan 5 vuoden kuluttua.

Jäsenistöä motivoidaan osallistumaan Kennelliiton sähköiseen terveyskyselyyn sekä päivittämään omat koiransa Norjan Lunnikoiraseuran ylläpitämään lunnikoirien omaan jalostustietojärjestelmään.

7. LÄHTEET

- Svenska kennelklubben: Kompendium för norsk lundehund till Specialklubben för sällskaps- och dvärghundars. Domarkonferens den 11-12 october 1997
- Helena Koskentalo: Lunnikoira, harvinainen helmi
- Bonnie Wilcox, Chris Walkowicz: Maailman koira atlas
- Norjan Lunnikoirayhdistyksen kommentteja rotumääritelmään www.home.no/enerhaugen
- Suomen Kennelliitto kotisivut syksy/kevät 2020-2021 - koiraNet-jalostustietojärjestelmä
- Svenska Lundehund sällskapet kotisivut 24.1.2021 - Rasspesifik avelsstrategi RAS för Norsk Lundehund 2016
- Norsk Lundehund Klubb kotisivut 2020-2021
- Lundehund nytt, Medlemsblad for Norsk Lundehund Klubb nr 2 - 2020, 41. årgang. (viitattu 10.1.2021)
- Kettunen A, Daverdin M, Helfjord T, Berg P (2017) Cross-Breeding Is Inevitable to Conserve the Highly Inbred Population of Puffin Hunter: The Norwegian Lundehund. PLoS ONE 12(1): e0170039. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0170039

8. LIITTEET

- LIITE 1: Terveyskyselyiden yhteenveto
- LIITE 2: Kasvattajat
- LIITE 3: Jalostukseen käytetyt urokset ja nartut
- LIITE 4: Rotumääritelmä
- LIITE 5: Kysely lunnikoirien luonteesta

9.TAULUKOT

1. Rekisteröinnit 1974-1920..... 5
2. Yhteenveto viimeisen 20 vuoden tilanteesta Suomessa..... 6
3. Tehollinen populaatio/vuosi v.1997-2020..... 6
4. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 urosta ……... 9
5. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 narttua…….....10
6. Tuonnit 1989-2020.....11
7. Luonnetestien tulos v. 2000-2020 ihanneprofiilitaulukossa……14
8. Toko, tulostilasto.....16
9. Agility, tulostilasto 2010-2020.....16
10. Mejä, tulostilasto 2009-2012.....17
11. Terveystilastot, v. 2011-2020 (lausuntovuosi).....20
12. Silmätutkimustilastot 2011 – 2020……21

13. Kuolinsyytilastot 2005 – 2020 (kuolinvuoden mukaan).....22
14. Keskimääräinen pentuekoko v.2005- 2020.....23
15. Lunnikoirien näyttelytulokset 2010-2020…….25
16. Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin.....28
17. Yhteenveto v.2012 terveyskyselystä.....liite1
18. Yhteenveto v. 2019-202 Kennelliiton terveyskyselystä ……liite1
19. Kasvattajat…….....liite2
20. Jalostukseen käytetyt urokset.....liite3
21. Jalostukseen käytetyt nartut.....liite3

LIITE 1a

Yhteenveto v.2012 terveyskyselystä, johon saatiin vastaukset 48 koirasta, joista uroksia 20 ja narttuja 28.

taulukko 17

Luonne ja sairaudet	• jonkinasteista paukku- tai ääniarkuutta 16/48 (33,3%) • eroahdistusta 12/48 (25,0%) • aggressiivisuutta ihmisille 0/48 (0%) • aggressiivisuutta koirille 2/48 (4,2%) • arkuutta 7/48 (14,6%) Luonnetestissä on käynyt vastanneista yksi uros +191p. ja kolme narttua +205p. +71p. ja +184p. • sisäsiisteys puutteellista/hidasta 21/48 (43,8%) Urokset tulleet sisäsiisteiksi keskimäärin 11 kk iässä ja nartut keskimäärin 1v3kk iässä. • todettu intestinaali lymfangiektasia 8/48 (16,67%) • satunnaisia tai usein esiintyviä vatsaoireita 9/48 (18,8%) • allergia tai iho-oireita 10/48 (20,8%) • kasvaimia 4/48 (8,3%) (kohdussa kasvain, ihokasvain, keuhkokasvaimet ja aivokasvain)
Purenta	• leikkaava purenta 23/48 (47,9%) • tasapurenta 12/48 (25,0%) • kevyt alapurenta 2/48 (4,2%) • alapurenta 10/48 (20,8%)
Varpaat	• enemmän kuin 6 varvasta jossakin tassussa 1 urosta ja 6 narttua 14,6% • maahan koskettaa etujaloista 5 varvasta 9 urosta ja 13 narttua 45,8% Takajaloista 4 varvasta koskettaa maahan kaikilla muilla paitsi yhdellä uroksella, jolla maahan koskettaa 5 varvasta ja yhdellä nartulla, jolla maahan koskettaa toisessa jalassa 5 ja toisessa 6 varvasta.
Urokset	• normaalisti laskeutuneet kivekset 14/20 (70,0%) • jalostukseen käytetty 2/20 (10,0%)
Nartut	• selvä juoksu 22/28 (78,6%) • säännöllinen juoksu 17/28 (60,7%) • ilman tuloksia jääneitä astutuksia 8/28 (28,6%)
Koko	• narttujen keskimääräinen säkäkorkeus oli 34,24cm ja keskipaino 6,84kg • urosten keskimääräinen säkäkorkeus oli 38,10cm ja keskipaino 8,94kg

Ikä	Kyselyyn osallistuneiden koirien ikä vaihteli seuraavasti • nartut 1v3kk-11v • urokset 9kk- 10v • koirista 4 oli yli 10-vuotiaita ja osallistuneiden keskimääräinen ikä oli noin 5v
Silmäpeilaus	Virallisessa silmäpeilauksessa on käynyt kyselyyn osallistuneista 4 urosta ja 12 narttua. Näistä kahdella uroksella ja kahdella nartulla on todettu kaihi.
Lonkkakuvaus / polvitarkastus	Virallisessa lonkkakuvassa ja polvitarkastuksessa on käynyt kyselyyn osallistuneista yksi narttu; lonkat B/B ja polvet 0/0

Yksittäisillä koirilla on todettu mm. ahtautunut kyynelkanava, synnynnäinen nenähalkio, virtsatietulehdusta, eturauhastulehdusta, kierot takajalat, kapi, myrkytys, nivelrikko, märkäkohtu ja vatsakalvon tulehdusta.

Omistajien kuvaillessa koiriensa luonteita mm. seuraavia adjektiiveja käytettiin suosituimmuusjärjestyksessä: kiltti, tottelevainen, utelias, ystävällinen, itsepäinen, seurallinen, reipas, helppo, itsevarma, rohkea, sosiaalinen, varautunut, leikkisä, kiintynyt omistajaansa, oppivainen, pehmeä, avoin, aktiivinen, kekseliäs, ihana, uskollinen, nokkela, ulospäin suuntautunut, rakastaa ihmisiä, rauhallinen, eloisa.

Kuolinsyy oli ilmoitettu viideltä koiralta: pemficus foliaceus (3v), synnynnäinen maksan vajaatoiminta (muutaman vuoden ikäinen), lymfangi ektasia (6v.8kk), lymfangi ektasia+sydämen vajaatoiminta (8v. 9kk) ja keuhkokasvaimet (13v 10kk) sekä aivokasvain (12v. 4kk).

LIITE 1b

Yhteenveto v. 2019 – 2020 Kennelliiton terveyskyselystä, johon tuli 9 vastausta.
taulukko 18

Syntymävuosi	• 2000 tai aiemmin • 2010-2014 • 2015-2019	2/9 4/9 3/9	22,2% 44,4% 33,3%
Koiran sukupuoli	• Narttu • Uro	4/9 5/9	44,4% 55,6%
Koiran ikä	• 3-4 vuotta • 5-6 vuotta • koira on jo kuollut	3/9 2/9 4/9	33,3% 22,2% 44,4%
Jos koira on jo kuollut, minkä ikäiseksi se eli?	• 3 vuotta • 5 vuotta • 10-11 vuotta	1/4 2/4 1/4	25,0% 50,0% 25,5%
1. Onko koiralla todettu jokin synnynnäinen vika?	• Virheellinen purenta • Ei synnynnäisiä vikoja	3/9 6/9	33,3% 66,7%
2. Onko koiralla havaittu ihon ongelmia tai sairauksia (korvat ja tassut mukaan lukien)?	• Toistuva tai jatkuva ihon kutina, hilseily tai punotus ilman selvää syytä • Joku muu, mikä • Ei ole todettu merkittäviä tai toistuvia iho-oireita, pitempiaikaista kutinaa, ihotulehduksia, korvatulehduksia tai tassujen oireita	1/9 2/9 6/9	11,1% 22,2% 77,8%
2. Onko koiralla havaittu ihon ongelmia tai sairauksia (korvat ja tassut mukaan lukien)? - Jokin muu, mikä (lunnikoirat)	• Koiralta poistettu eläinlääkärin vastaanotolla 19.4.2017 yhdessä nisässä oleva ylimääräinen patti, diagnoosi oli tyvisolukasvain. Eläinlääkärin kirjoittama diagnoosi: utareen takaosassa kasvain. • Villakoirilla yleinen karvatupen tulehdus		
Missä iässä iho-ongelmat alkoivat tai sairaus puhkesi ensimmäisen kerran?	• Alle vuoden ikäisenä • 1-2 vuotiaana	1 /2 1 /2	50,0% 50,0%
Millaista oireilu havaituissa iho-ongelmissa on?	• Voimakkaampaa tai yleisempää tiettyyn vuodenaikaan • Samanlaista ympäri vuoden	1 /2 1 /2	50,0% 50,0%
Jos koiralla on todettu hoitoa vaativa pitkäkestoinen ihosairaus, sitä on hoidettu...	• Allegia- tai atopialääkityksellä (esim. kortikosteroidit, siklosporiini, oklasitinibi (Apoquell), kutinaa estävä vasta-aine (Cytopoint) tai siedätyshoito) • Jollain muulla, millä • Pestiin erikoisshampoolla ja vauvojen Natusan öljyllä koko turkki käsiteltiin pesun jälkeen kerran kuussa tämä tehtiin	1 /2 1 /2	50,0% 50,0%
3. Onko koiralla todettu silmien tai silmäluomien ongelmia?	• Ei todettu silmien tai silmäluomien sairauksia	9/9	100,0%
4. Onko koiralla todettu suun, hampaiden tai nielun ongelmia?	• Hammaskiveä on jouduttu poistamaan alle 5 vuoden iässä • Ei todettu suun tai nielun sairauksia tai ongelmia	6/9 3/9	66,7% 33,3%

4. Onko koiralla todettu suun, hampaiden tai nielun ongelmia? - Jokin muu, mikä (lunnikoirat)	• Nielutulehdus x2 vuonna 2018	1/9	11,1%
5. Onko koiralla todettu ruoansulatuskanavan ongelmia tai sairauksia?	• Jatkuvaa tai toistuvaa herkkämahaisuutta, oksentelee tai ripuloi usein, on herkkä ruokavalion muutoksille • Toistuvaa tai jatkuvaa antibioottilääkitystä vaativa ruuansulatus-kanavan sairaus • Toistuvaa tai jatkuvaa kortisonilääkitystä vaativa ruuansulatuskanavan sairaus • Erityisruokavaliota edellyttävä ruuan-sulatuskanavan sairaus • Koiralla ei ole ollut merkittäviä, pitkäkestoisia tai toistuvia mahavaivoja	2/9 3/9 2/9 3/9 5/9	22,2% 33,3% 22,2% 33,3% 55,6%
Missä iässä ruuansulatuskanavan ongelmat tai sairaudet alkoivat?	• 1-2 -vuotiaana • 3-4 -vuotiaana	1 /4 3 /4	25,0% 75,0%
6. Onko koiralla esiintynyt ontumaa tai liikuntavaikeuksia?	• Koiralla on ollut ontumajaksoja tai liikuntavaikeuksia, jotka ovat olleet pitkäkestoisia ja/tai toistuvia ja joiden takia on hakeuduttu eläinlääkärin hoitoon. • Koiralla ei ole koskaan todettumerkittävää ontumaa tai liikuntavaikeutta, lukuun ottamatta tassuhaavoja	1/9 8/9	11,1% 88,9%
Onko koiralta diagnosoitu jokin seuraavista?	• Kyynärnivelen kasvuhäiriö, kyynärniveldysplasia, ED… • Koiralla ei ole diagnosoitu mitään yllä olevista	1/9 8/9	11,1% 88,9%
Koiralla todettu hoitoa vaativa tuki- ja liikunta-elinsairaus on... Voit valita useamman kuin yhden vaihtoehdon. Jos koiralla on todettu useampia hoitoa vaatineita tuki- ja liikuntaelinsairauksia, vastaa näistä vakavimman osalta.	• Aiheuttanut koiralle ohimenevää, mutta pitkäkestoista haittaa (kipu, liikkumisen vaikeutuminen) ja elämänlaadun heikkenemistä	1/9	11,1%
Missä iässä koiran tuki- ja liikuntaelimistön ongelmat alkoivat?	• Alle vuoden iässä	1/9	11,1%
7. Onko koiralla todettu sydämen tai verenkierron sairauksia?	• Koiralla ei ole todettu sydänsairauksia.	9/9	100,0%
8. Onko koiralla havaittu hengityselimistön ongelmia tai sairauksia?	• Ei havaittu. Koira hengittää vaivatta, hengitysäänet eivät kuulu levossa, eikä koira kuorsaa toistuvasti, tuhise tai rohise.	9/9	100,0%

9. Onko koiralla todettu virtsateiden tai lisääntymiselinten sairauksia?	• Koiralla ei ole todettu virtsateiden tai sukuelinten sairauksia.	9/9	100,0%
10. Onko koiraa käytetty tai yritetty käyttää astutukseen (uros) tai onko se astutettu tai yritetty astuttaa (narttu)?	• On • Ei	3/9 6/9	33,3% 66,7%
Onko astutuksessa tai synnytyksessä havaittu ongelmia?	• Uros ei ole halunnut astua, vaikka astutusta on yritetty eri nartuilla, eri ajankohtina ja erilaisissa tilanteissa • Jokin muu, mikä o Uros ei halunnut astua, vain yhden nartun kanssa eri päivinä viikon aikana • Koiran jalostuskäytössä tai lisääntymisessä ei ole havaittu ongelmia	1/3 1/3 1/3	33,3% 33,3% 33,3%
11. Onko koira steriloitu tai kastroitu?	• Ei	9/9	100,0%
12. Esiintyykö koiralla jokapäiväistä elämää hankaloittavaa..	• Arkuutta tai pelkoa • Eroahdistusta • Sisäsiisteyden puutetta • Jokin muu jokapäiväistä elämää hankaloittava ongelma käytöksessä, mikä o Ajoittain eroahdistusta • Koiralla ei esiinny tällaisia käytösongelmia	2/9 3/9 3/9 1/9 2/9	22,2% 33,3% 33,3% 11,1% 22,2%
13. Onko koiralla todettu hermostollisia sairauksia?	• Koiralla ei ole todettu hermostollisia sairauksia.	9/9	100,0%
14. Onko koiralla todettu sisäelinten sairauksia?	• Koiralla ei ole todettu sisäelinten sairauksia.	9/9	100,0%
15. Onko koiralla todettu hormonaalisia sairauksia?	• Jokin muu, mikä • IL • IL epäily • Koiralla ei ole todettu hormonaalisia sairauksia.	2/9 7/9	22,2% 77,8%
Missä iässä hormonaalinen sairaus todettiin?	• 3-4 -vuotiaana	2/2	100,0%

16. Onko koiralla todettu immuunijärjestelmän sairauksia?	• Tulehduksellinen suolistosairaus, IBD, inflammatory…
	• Jokin muu, mikä
	  ○ SA tauti
	  ○ IL lunnikoirasyndroomaksi suolistoherkkyys muuttui mieheni sairastuttua haimasyöpään samanaikaisesti koira alkoi sairastaa ja kuoli 8viikkoa miehen kuoleman jälkeen
	• Koiralla epäillään tällaista sairautta, mutta varmaa…
	• Koiralla ei ole todettu immuuniperäisiä sairauksia.
		2/9
		3/9
		2/9
		4/9
			22,2%
			33,3%
			22,2%
			44,4%

Missä iässä immuunijärjestelmän sairaus tai sen epäily todettiin?	• 1-2 -vuotiaana • 3-4 -vuotiaana • 5-6 -vuotiaana	3/5 1/5 1/5	60,0% 20,0% 20,0%
17. Onko koiralla todettu kasvainsairauksia?	• Jokin muu, mikä ○ 19.4.2017 eläinlääkärin vastaanotolla poistettu tyvi-solukasvain. • Koiralla ei ole todettu kasvainsairauksia.	1/9 8/9	11,1% 88,9%
18. Onko koiralle viimeisen vuoden aikana määrätty antibioottia?	• On • Ei	1/9 8/9	11,1% 88,9%
19. Onko koiran terveys ollut odotustesi mukainen?	• Kyllä • Ei, koira on ollut terveempi kuin osasin odottaa • Ei, koira on sairastanut enemmän kuin odotin	4/9 1/9 4/9	44,4% 11,1% 44,4%
20. Mikä seuraavista vaihtoehdoista kuvaa parhaiten koiran yleistä terveyttä?	• Koira on aina ollut terve ja hyvinvoiva. • Koiralla ei ole ollut merkittävästi sairauksia. • Koira on sairastanut melko paljon, mutta sairaus/sairaudet eivät ole haitanneet sen arkielämää, hyvinvointia ja elämänlaatua tai ovat olleet lyhytkestoisia. • Koira on sairastanut paljon ja/tai sairaudet ovat vaikuttaneet merkittävästi sen hyvinvointiin ja elämänlaatuun.	1/9 3/9 2/9 3/9	11,1% 33,3% 22,2% 33,3%

LIITE 2

Kasvattajat

Suomessa vuosina 1977-2020 on lunnikoiria kasvattanut 25 kasvattajaa, joista 23:llä kennelnimi

taulukko 19

kasvattaja	pentueiden lukumäärä	ensimmäinen pentue	viimeisin pentue
kennel Merihill	1	1977	1977
kennel Tarkkakorvan	4	1981	1986
kennel Mikälie	5	1991	1995
kennel Bernoban	10	1992	1997
kennel Mar-Lini	4	1993	1998
kennel Vinkiän	2	1995	1996
kennel Silversound’s	22	1995	2013
kennel Janeter	2	1995	1997
kennel Sunninkauhu	1	1998	1998
kennel Recknagel	14	1999	2018
kennel Goblin	8	1999	2016
kennel Eriksro	43	2000	2020
kennel Avoin	18	2000	2012
kasvattaja Ulla Vilen	2	2002	2003
kennel Milkman’s	1	2002	2002
kasvattaja Merja Leisti	1	2004	2004
kennel Tuhkavuorten	1	2004	2004
kennel Naavan	2	2005	2006
kennel Riakan	2	2005	2007
kennel Unique Treasure	7	2008	2013
kennel Anarchos	3	2006	2009
kennel Moonheim	15	2008	2020
kennel Acornway’s	1	2011	2011
kennel Mustan Nuukan	1	2016	2016
kennel Vhem Er	1	2017	2017
kennel Vuhvelin	2	2017	2018

Vuonna 2020 toimi Suomessa 7 kennelnimen omaavaa lunnikoirakasvattajaa, joilla on syntynyt pentueita viimeisen viiden vuoden aikana; kennelit Recknagel, Goblin, Eriksro, Moonheim, Mustan Nuukan, Vhem Er ja Vuhvelin.

Jalostukseen käytetyt urokset

taulukko 20

nimi	pentueita	pentuja	vuosi/ jälk.% koirakannasta, kunakin vuonna syntyneistä
Corro	1	1 (+3)	1977 / 100,00
Iljo Av Enerhaugen	4	11	1986 / 100,00
Vabråtens Balder	3	9	1991 / 100,00
Mironik's Brynolf	4	13	1993/ 44,44 1994/ 18,18 1996/ 23,08 1997/ 16,67
Mikälie Calmariunion	2	6	1993/ 33,33 1995/ 20,00
Lundeheim's Njord Ii	3	8	1993/ 22,22
Mikälie Camuli	2	5	1994/ 13,33
Mar-Lini Bernard	4	8	1995/ 33,33 1996/ 7,69 1997/ 16,67
Lundestuens Dryggve	1	2	1995/ 13,33
Mikälie Espen Torsten	1	2	1995/ 13,33
Lundestuen's Öyvind	1	1	1995/ 6,67
Bernoban Haarald-Lunni	3	8	1996/ 46,15 1997/ 16,67
Lundestuens Åke	1	3	1996 / 18,75
Obrima's Floke	4	12	1997/ 33,33 1998/ 35,71 1999/ 50,00 2000/ 11,11
Mikälie Hemuli	2	5	1998/ 35,71
Lyngåsens Minus	2	7	1998/ 21,43 2000/ 44,44
Vinkiän Hulivili	1	1	1998/ 7,14
Mar-Lini Hugo	2	5	1999/ 50,00 2002/ 15,00
Lundekloens Orm Viking	4	13	2000/ 44,44 2001/ 7,69 2003/ 17,65
Amled	3	12	2001/ 69,23 2002/ 15,00
Recknagel Geirmuueni	1	3	2001/ 23,08
Silversoud's Daddy-Cool	6	16	2002/ 15,00 2003/ 23,53 2004/ 13,33 2006/ 2,70 2007/ 12,90

Ingo	1	3	2002/ 15,00
Silversoud's Boogie-Woogie	1	3	2002/ 15,00
Trofast Av Vinterskogen	6	14	2003/ 29,41 2004/ 13,33 2005/ 2,94 2006/ 2,70 2007/ 12,90
Skreppeng's Nimbus 2002	6	16	2003/ 17,65 2004/ 10,00 2005/ 11,76 2009/ 10,00
Tja-Tir's Viljar	3	8	2003/ 11,76 2005/ 2,94 2006/ 13,51
Silversoud's Don-Juan	2	7	2004/ 23,33
Cliffhanger Daniel	4	10	2004/ 16,67 2007/ 6,45 2009/ 10,00 2013/ 7,69
Lövheim's Alsvinn	3	6	2004/ 13,33
Mountjoy Vilda Ville	1	2	2004/ 6,67
Eriksro Mirakel-Mannen	1	1	2004/ 3,33
Skreppeng's Tommy Tigergutt	6	21	2005 / 62,96 2006/ 40,54
Suomalainen's Ty	4	12	2005/ 11,76 2006/ 21,62
Mounjoy Yviga Yngve	1	2	2005/ 5,88
Ålvisheim's Illuge Skald	1	1	2005/ 2,94
Nysom Jason	2	2	2005/ 2,94 2006/ 2,70
Aspheims Bauge	6	15	2006/ 8,11 2007/ 9,68 2008/ 10,71 2010/ 18,75 2011/ 15,79
Silversound's Napo-Leon	7	23	2007/ 41,94 2008/ 10,71 2009/ 23,33
Eriksro Luriga Ludwig	1	4	2007/ 12,90
Skreppeng's Rapp	3	4	2007/ 3,23 2008/ 7,14 2009/ 3,33
Cliffhanger Faust	5	17	2008/ 32,14 2009/ 26,67
Eriksro Super-Sonic	4	11	2008/ 14,29 2009/ 10,00 2010/18,75 2012/ 4,17
Mountjoy Spralliga Sune	1	4	2008/ 14,29

Anarchos Trikimees	1	3	2008/ 10,71
Heike av Vinterskogen	1	3	2009/ 10,00
Silversound's Non-Stop	1	1	2009/ 3,33
Recknagel Nikoruusperi	1	1	2009/ 3,33
Silversound's Robin-Hood	1	4	2010/ 25,00
Eriksro Stojiga Sammy	1	3	2010/ 18,75
Unique Treasure Bamse	1	3	2010/ 18,75
Eriksro Trevliga Luke	1	4	2011/ 21,05
Goblin Flirtti-Vertti	1	4	2011/ 21,05
Eriksro Kökar-Sture	1	2	2011/ 10,53
Anarchos Krympkraatar	3	9	2011/ 6,67 2012/ 16,67
Eriksro Luriga Lucifer	2	3	2011/ 5,26 2012/ 8,33
Lundestuvans Saxo Vassarve	3	7	2012/ 29,17
Arcticridge Talk To The Paw	5	10	2012/ 16,67 2013/ 11,54 2014/ 9,09 2015/ 16,67 2016/ 18,18
Avoin Setä Samuli	2	4	2012/ 16,67
Anarchos Quattro	1	2	2012/ 8,33
Navahoos Kalle Kanon	4	15	2013/ 30,77 2014/ 45,45 2015/ 16,67
Mjøskastellets Ask	4	14	2013/ 26,92 2014/ 18,18 2018/ 29,41
Recknagel Usäinbolt	1	4	2013/ 15,38
Eriksro Sweet Sugar	1	2	2013/ 7,69 2016/ 9,09
Anarchos Trikimees	1	3	2014/ 27,27
Eriksro Prince Caspian	1	2	2015/ 16,67
Laxy's Balder	1	6	2015/ 50,00
Abbe	4	12	2016/ 45,45 2017/ 28,57 2018/ 29,41
Hammarhöjdens Tim O Tej	1	3	2016/ 27,27
Eriksro Frostiga Sigge-Snygg	3	9	2017/ 42,86 2019/ 100,00 2020/ 75,00
Eriksro Mysiga Sniff	1	2	2017/ 28,57
Frosti	1	4	2018/ 23,53
Olvar av Northern Bones	1	3	2018/ 17,65
Moonheim Balders Igor	1	1	2020/ 25,00

Vuosina 1986-2020 Suomessa jalostukseen on käytetty yhteensä 73 urosta ja 88 narttua.

Jalostukseen käytetyt nartut

taulukko 21

nimi	pentueita	pentuja	vuosina
Tarkkakorva Ansa	1	3	1986
Forsbergets Cita	3	6	1991
Pia Altasta	3	7	1992, 1994, 1996
Nobelia Bernoban	3	9	1992, 1994, 1995
Pigunetts Unique Daisy	4	11	1993, 1995, 1997, 1998
Åskroghs Ofelia	2	6	1993, 1994
Bernoban Sonja-Lunni	2	4	1993
Mar-Lini Bon-Bon	4	12	1995, 1996, 1998, 2000
Bernoban Sissel-Lunni	2	5	1995, 1997
Mikälie Emmi-Sofia	2	5	1995, 1996
Mikälie Hulda Maria	1	1	1995
Mar-Lini Bettina	1	4	1996
Bernoban Seiern Er Vår	1	2	1996
Silversound's Anastasia	1	4	1997
Bernoban Lissi-Lunde	1	3	1998
Silversound's Daiga-Duu	5	19	1998, 2000, 2002, 2003, 2004
Mikälie Jenny-Valborg	3	7	1998, 1999, 2002
Sunninkauhu Doris	1	2	1999
Silversound's Ella-Cindarella	3	12	2000, 2001, 2004
Anja	2	8	2001, 2004
Goblin Anna Wain	1	3	2001
Silversoud's Finn-Fantasia	2	4	2001, 2002
Lundestugu's Eir	4	9	2002, 2003, 2006, 2007
Recknagel Galinakulakoova	3	6	2002, 2005, 2009
Eriksro Monne Demeter	2	6	2002, 2004
Silversound's Hippi-Hortensia	4	10	2003, 2004, 2005, 2007
Avoin Gib Raltar	1	3	2003
Eriksro Cruella	3	9	2003, 2004, 2005, 2007
Sweet Lady Luci	4	12	2003, 2004, 2005,
Silversoud's Hista-Miini	1	4	2004
Avoin Finn-Fabel	1	3	2004
Eriksro Nanny	1	1	2004
Goblin Bessy Borghild	2	5	2004, 2006
Eriksro Carreen O'hara	2	7	2005, 2007
Mountjoy Ultra Eriksro	4	12	2005, 2006, 2008, 2009
Silversound's Kissan-Kello	1	3	2005
Suomalainen's Sol	1	3	2005
Cliffhanger Elois Of Eriksro	2	7	2005, 2007
Bohemia	2	7	2005, 2006
Avoin Finelise	1	2	2005

Silversoud's Gee-Gee	1	2	2005
Silversound's Jalo-Kivi	1	1	2005
Recknagel Larissalasutina	1	1	2005
Avoin Janet Joblin	1	1	2005
Eriksro Valencia Verona	2	6	2006, 2007
Silversound's Kissan-Kello	1	3	2006
Goblin Doris Day	1	3	2006
Avoin Heili Haltia	5	10	2006, 2007, 2008, 2009, 2012
Eriksro Magiska Mixa	2	9	2007, 2009
Recknagel Vitapavlis	3	9	2007, 2008, 2011
Recknagel Xiangwang	2	6	2007, 2009
Goblin Carletta Luis	1	1	2007
Avoin Lumi-Lilja	1	1	2007
Eriksro Ofeigstad Veiga	4	12	2008, 2009, 2011, 2013
Huldra av Vinterskogen	1	4	2008
Eriksro Ofeigstad Gryla	3	7	2008, 2009, 2010
Lövheims Hamingja	2	6	2008, 2009
Eriksro Hemliga Eva	3	8	2008, 2009, 2013
Silversound's Non-Parelli	1	3	2008
Kjaerlig Kolga Gi-Gi	1	3	2009
Goblin Elly Sottarelly	3	8	2009, 2012, 2016
Anachos Queen of Hearts	1	4	2010
Eriksro Chic Monique	2	4	2010, 2012
Silversound's Papa-Razzi	1	3	2010
Sally	5	21	2010, 2011, 2012, 2013, 2015
Vingheias Silje	1	4	2011
Eriksro Stojiga Sandy	2	6	2011, 2012
Moonheim Mette	3	10	2011, 2012, 2014
Eriksro Amaze Amalthea	1	3	2011
Filippas Fiona In Pursuit Of Glory	3	8	2012, 2014, 2015
Recknagel Ulriikemainhoof	3	6	2012, 2013, 2015
Avoin Päivänsäde	1	2	2012
Avoin Rose-Line	1	2	2012
Eriksro Little Alyssa	1	1	2012
Eriksro Mysiga Mymlan	1	4	2013
Unique Treasure Chic Berengaria	1	3	2013
Frontpage Glittertind	1	2	2013
Eriksro Mysiga Lilla My	1	2	2013
Recknagel Raisasmetaanina	1	2	2014
Silversound's Tir-Littan	1	1	2014
Futterwacking Alice Of Vorkosmia	4	10	2015, 2016, 2018, 2020

Moonheim Kalles Frigga	2	7	2016, 2018
Eriksro Pearl Izadora	1	2	2016
Eriksro Käcka Helga	1	1	2016
Super Magic’s Fancy Sun	3	9	2017, 2019, 2020
Moonheim Kalles Esmeralda	2	7	2017, 2018
Goblin Gredde-Fiidu	1	2	2017
Reckmagel Mariasmirnova	1	3	2018

ROTUMÄÄRITELMÄ – LUNNIKOIRA (NORSK LUNDEHUND)
Suomen Kennelliitto-Finska Kennelklubben ry

Ryhmä: 5
FCI:n numero: 265
Hyväksytty: FCI 22.2.2012
SKL-FKK 5.6.2012

Alkuperämaa: Norja

KÄYTTÖTARKOITUS: Erikoislaatuisten rakenteellisten ominaisuuksiensa ansiosta tämä rotu soveltuu erityisesti lunninmetsästykseen vuonojen ja rannikoiden jyrkillä kallioseinämillä.
FCI:N LUOKITUS: Ryhmä 5 pystykorvat ja alkukantaiset koirat
Alaryhmä 2 pohjoiset metsästyspystykorvat.
Käyttökoetulosta ei vaadita.
LYHYT HISTORIAOSUUS: Lunnikoira on ikivanha merilintujen (erityisesti lunnien) metsästykseen käytetty rotu, kotoisin Norjan rannikoilta. Vaikka rodun tarkka iänmääritys on vaikeaa, löytyy jo yli 400 vuoden takaa kuvauksia lunnien metsästykseen käytetyistä koirista. Lunnikoira oli erittäin tärkeä Norjan rannikon asukkaille. Sen rakenne on ainutlatuinen: sillä on ylimääräisiä, täysin toimintakykyisiä varpaita, sen kaula pystyy taipumaan taakse selkää vasten, se pystyy sulkemaan korvansa ja sen eturaajat ovat erityisen taipuisat. Näiden ominaisuuksien ansiosta lunnikoira pystyy kiipeämään lähes pystysuoria seinämiä ja ryömimään lunnien ahtaisiin, mutkikkaisiin pesäkoloihin ja tuomaan linnut sieltä ulos elävinä. Talviaikana Norjan rannikkoseudulla lunninliha oli merkittävä osa ruokavaliota ja lintujen höyhenet joko käytettiin peittojen ja tyynyjen täytteiksi tai myytiin ulkomaille. Nykyaikaiset metsästysmenetelmät ja väestön väheneminen pohjoisilla rannikoilla aiheutti myös lunnikoiran lukumäärän vähenemisen. Værøyn syrjäisellä saarella Måstadissa asukkaat kuitenkin metsästivät edelleen lunnikoirilla ja pitivät yllä vanhoja perinteitä. Maailmansotien välillä muutamia lunnikoiria lähetettiin eräälle herra ja rouva Christielle Etelä-Norjaan ja näitä koiria käytettiin myös jalostukseen. Maailmansotien välisenä aikana penikkatauti tuhosi lähes koko lunnikoirapopulaation, mutta Christiet ja Værøyn asukkaat yhdessä muutamien uusien kasvattajien kanssa onnistuivat pelastamaan rodun sukupuutolta. Nykyisin lunni on suojeltu lintulaji eikä lunnikoiria enää voida käyttää alkuperäiseen tarkoitukseensa, mutta se on erittäin arvostettu osa Norjan kulttuuriperintöä.
YLEISVAIKUTELMA: Pieni, suorakaiteen muotoinen pystykorva, notkea ja melko kevytrakenteinen; selvä sukupuolileima.
KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Valpas, tarmokas ja eloisa.

PÄÄ: Selväpiirteinen, keskileveä ja kiilamainen.
Kallo: Hieman kaareutunut; selkeät kulmakaaret.
Otsapenger: Selvästi erottuva, mutta ei liioiteltu.
Kuono: Kiilamainen ja keskipitkä; kuononselkä hieman kupera.
Leuat / purenta: Leikkaava purenta on toivotuin, mutta tasapurenta ja lievä alapurenta hyväksytään. Välihammaspuutokset kummankin leuan molemmilla puolilla hyväksytään.

Silmät: Hieman vinoasentoiset, eivät ulkonevat. Väriltään kellanruskeat, pupillin ympärillä on tummempi kehä.
Korvat**:** Kolmionmuotoiset, keskikokoiset, tyvestä leveät, pystyasentoiset ja hyvin liikkuvaiset. Koira pystyy vetämään korvaruston kokoon niin, että ulkokorva laskostuu ja taittuu aivan erityisellä tavalla joko taaksepäin tai suorassa kulmassa ylöspäin sulkien samalla korvakäytävän.

KAULA: Kuiva, keskipitkä ja melko voimakas; kaulassa on kohtuullisen tuuhea kauluri.

RUNKO: Suorakaiteen muotoinen.
Ylälinja**:** Suora.
Selkä: Vahva
Lantio: Hieman viisto.
Rintakehä: Pitkä, keskileveä, kohtuullisen syvä ja tilava, ei tynnyrimäinen.
Alalinja ja vatsa: Vatsaviiva on hieman ylösvetäytynyt.

HÄNTÄ: Keskikorkealle kiinnittynyt, keskipitkä ja tuuheakarvainen, mutta ei viirimäinen.Asennoltaan joko loivasti selän päälle kiertynyt tai riippuva. Hännänpää ei saa olla liian tiiviisti selän päällä eikä sivulle putoava.

RAAJAT:
ETURAAJAT:
Yleisvaikutelma**:** Kohtuullisesti kulmautuneet.
Kyynärvarret: Suorat.
Etukäpälät: Soikeat ja hieman ulospäin kääntyneet. Käpälässä on vähintään kuusi varvasta, joista viiden tulee koskettaa maata. Kummassakin käpälässä on kahdeksan polkuanturaa. Käpälän sisäreunan kahdesta varpaasta toinen on kolmi- ja toinen kaksinivelinen ja niiden lihas- ja jännerakenteen johdosta käpälä näyttää kiinteältä.
TAKARAAJAT:
Yleisvaikutelma: Takaraajojen asento on hieman ahdas.
Reidet: Vahvat ja lihaksikkaat.
Polvet: Kohtuullisesti kulmautuneet.
Sääret: Vahvat ja lihaksikkaat.
Takakäpälät: Soikeat ja hieman ulospäin kääntyneet. Käpälässä on vähintään kuusi varvasta, joista neljän tulee koskettaa maata. Seitsemän polkuanturaa, joista keskimmäinen suuri päkiä on kasvanut yhteen kahden sisimmän varpaan polkuanturoiden kanssa. Koiran seistessä tasaisella alustalla sen paino jakautuu tasaisesti polkuanturoille.

LIIKKEET: Kevyet ja joustavat. Kiertävät etuliikkeet ja hieman ahtaat takaliikkeet ovat tyypilliset rodulle.

KARVAPEITE:
Karva: Peitinkarva on tiheää ja karheaa, aluskarva pehmeää. Karva on lyhyttä päässä ja raajojen etupuolella, runsaampaa kaulurissa ja reisien takaosassa sekä hännässä, mutta häntä ei ole viirimäinen.
Väri: Punaruskeasta kellanruskeaan, jossa enemmän tai vähemmän mustat karvankärjet; aina valkoisin merkein; valkoinen tummin laikuin. Täysikasvuisilla koirilla peitinkarvan musta sävytys on tavallisesti runsaampaa kuin nuorilla.

KOKO JA PAINO:
Säkäkorkeus: Urokset 35 – 38 cm, nartut 32 – 35 cm.
Paino: Urokset n. 7 kg, nartut n. 6 kg.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin.
.
HYLKÄÄVÄT VIRHEET: Vihaisuus tai liiallinen arkuus. Selvästi epänormaali rakenne ja käyttäytyminen.

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittynyttä kivestä täysin laskeutuneina kivespussiin.
Jalostukseen tulee käyttää vain toiminnallisesti ja kliinisesti terveitä, rakenteeltaan rodunomaisia koiria.

LIITE 5

Kysely lunnikoiran luonteesta

Koiran kutsumanimi: **sukupuoli: uros / narttu** **ikä:**

_____ _____ _____

ympyröi oikea vaihtoehto

1. **Miten koirasi reagoi, kun kotiisi saapuu vieraita?**

A. Haukkuu, juoksee ovelle, hyppää ylös tervehtimään.
B. Haukkuu, juoksee ovelle, ei hypi tervehtimään.
C. Haukkuu, pysyy etäällä ovesta, menee tervehtimään, kun olet itse tervehtinyt vierasta.
D. Ei hauku, menee tervehtimään, kun vieras on tervehtinyt, riisunut ulkovaatteet ja mennyt istumaan.
E. Ei hauku, pysyy peremmällä tai piiloutuu, ei halua tervehtiä vieraita.

2. Lähtisikö koirasi vieraan kanssa kävelylle ja miten käyttäytyisi?

A. Menee iloisesti mukaan eikä välitä tuleeko omistaja mukaan.
B. Lähtee kyllä mukaan, mutta kääntyy ja katsoo omistajan perään. Lähtee kuitenkin mukaan.
C. Kävelee vähän matkaa, mutta pysähtyy ja katsoo omistajan perään. Lähtee vastahakoisesti vieraan mukaan.
D. Kävelee muutaman askeleen, pysähtyy ja katsoo omistajaa eikä lähde kauemmaksi.
E. Ei lähde vieraan mukaan. Istahtaa tai menee makuulle pyörimään ja vastustelee.

3. Miten koirasi reagoi, kun näkee linnun tai hiiren luonnossa?

A. Juoksee heti perään ja yrittää saada eläintä kiinni. Lähtee seuraamaan eläintä.
B. Juoksee heti eläimen luokse, mutta ei lähde perään, jos eläin / lintu lähtee karkuun.
C. Juoksee eläintä kohti, ei yritä pyydystää eläintä.
D. Katsoo kiinnostuneena, mutta ei yritä perään.
E. Ei ole lainkaan kiinnostunut.

4. Miten koirasi reagoi, jos lenkillä löytyy aukko, kolo tai rotko?

A. Pistää heti pään, tai koko kropan koloon tutkiakseen sen.
B. Lähestyy tutkien ja nuuskien ja menee sen jälkeen koloon.
C. Lähestyy tutkien ja nuuskien mutta ei mene koloon.
D. Katselee aukkoa, mutta ei lähesty tutkimaan tarkemmin.
E. Ei ole aukosta ollenkaan kiinnostunut.

5. Mitä koirasi tekee, jos kävelyllä löytyy linnunpesä?

A. Menee pesälle, ottaa munan suuhun ja tuo omistajalle.
B. Menee pesälle, ottaa munan suuhun, mutta ei tuo sitä omistajalle.
C. Menee pesälle, ottaa munan suuhun, rikkoo ja syö sen heti.
D. Nuuskii pesää, mutta ei poimi munaa suuhunsa. Istahtaa tai merkkaa jollain toisella tavalla.
E. Nuuskii pesää, ei merkkaa millään lailla ja jättää sen koskematta muniin.

6. Mitä koirasi tekee, jos lenkillä löytyy kauriin / hirven / poron jälkiä?

A. Pistää nenänsä riistan jälkeen ja haluaa lähteä jäljittämään riistaa. Vetää hihnasta ja on innostunut.
B. Nuuskii innostuneesti jäljen ympäristöä ja jos löytää hajujäljen, haluaa lähteä jäljittämään.
C. Nuuskii innostuneesti, mutta ei näy löytävän hajua, joka innostaisi jäljittämään.
D. Nuuskii, mutta on vain vähän kiinnostunut. Tulee iloisesti mukaan, jos haluat mennä toiseen suuntaan.
E. On vain vähän tai ei yhtään kiinnostunut jäljistä.

7. Miten koirasi reagoi, kun tapaatte vieraita ihmisiä (lenkillä)?

A. Haukkuu ja varoittaa häntää heiluen ja vetää hihnasta, haluaa mennä tervehtimään.
B. Ei hauku eikä vedä. Haluaa tervehtimään, kun ihmiset ovat tulleet näköetäisyydelle.
C. Haukkuu, ei vedä ja pysyy omistajan sivulla, kunnes olet tervehtinyt vastaantulevia.
D. Haukkuu, pysyy omistajan takana eikä halua tervehtiä ennen kuin olet kätellyt vastaantulevaa.
E. Ei hauku. Pysyy taustalla eikä halua tervehtiä vieraita.

8. Miten koirasi reagoi liikenteen koviin ääniin /lähiympäristön ääniin kuten auton torveen tai paukkumiseen?

A. Reagoi ihan vähän tai ei ollenkaan.
B. Säikkyy ja kuuntelee, mutta ei hauku tai haukkuu ihan vähän.
C. Säikkyy ja kuuntelee, istahtaa haukkumaan enemmän kuin yhden pienen haukahduksen, mutta rauhoittuu nopeasti.
D. Säikkyy, haukkuu kerran tai pari kovaa haukahdusta. Haluaa tutkia syyn. Rauhoittuu kuitenkin minuutin sisällä.
E. Säikkyy ja haukkuu, näyttää stressaantuneelta tai pelokkaalta. Rauhoittuu parin minuutin jälkeen.

9. Miten koirasi reagoi ukkosen ääneen ja valoon tai kun ammutaan lähellä raketteja?

A. Ei reagoi ollenkaan tai hyvin vähän. Vaikuttaa rauhalliselta ja rennolta.
B. Kiinnostuu, haluaa katsoa ulos, mitä siellä tapahtuu.
C. Säikkyy, kun paukkuu, hermostuu ja näyttää vähän turvattomalta.
D. Säikkyy, kun kuuluu kova ääni, on rauhaton, ”vinkuu” ja hakee turvaa luotasi.
E. On peloissaan, inisee, hengittää hermostuneesti ja kuolaa. Menee huonekalujen alle tai omaan paikkaan piiloon.

10. Miten koirasi käyttäytyy, kun alusta liikkuu, niin kuin riippusilta tai veneen kansi?

A. Koira menee sinne, minne minäkin. Ei näytä turvattomuuden merkkejä
B. Koira menee sinne, minne minäkin, kunhan näytän, että ei ole syytä pelkoon.
C. Koira epäröi ja minun on yllytettävä koiraa seuraamaan.
D. Koira näyttää pelkonsa ja pysähtyy. Ei halua kävellä epävakaalla alustalla ja istahtaa tai käy makuulle.
E. Koira ei suostu liikkumaan alustalla. Yrittää livistää ja karkaa, jos pääsee irti.

11. Leikkiikö koirasi? Jos sinulla on vanha koira, ajattele mitä teki nuorena.

A. Leikkii usein ja mielellään minun tai muiden, myös vieraitten kanssa.
B. Leikkii usein ja mielellään minun tai muiden kanssa, ei niin mielellään vieraitten kanssa.
C. Koirani leikkii mieluummin muiden koirien kanssa eikä ole kovin kiinnostunut leikkimään minun kanssani.
D. Koirani leikkii harvoin ja silloin vain muiden koirien kanssa.
E. Koirani ei leiki.

12. Kiipeileekö koirasi?

A. Koirani menee joka paikkaan, kiipeilee jyrkät kalliot ja korkeat aidat, ei pysy aitauksessa.
B. Koirani kiipeilee hyvin kallioilla, mutta ei mene aitojen yli.
C. Koirani liikkuu hyvinkin vaikeissa maastoissa, mutta kun tulee liian jyrkkää, sille tulee ongelmia.
D. Koirani seuraa minua jyrkissäkin maastoissa, mutta ei ole tarpeeksi rohkea kiivetäkseen yksin.
E. Koirani ei tykkää kiipeilemisestä enkä pakota sitä siihen.